

COLOFON

REDACTIE:

Lambèrt de Kwant, hoofdredacteur
Van de Veldelaan 862
1816 PX Alkmaar
Tel: 072-5119619
E-mail: Lambert43@upcmail.nl

Mgr P.O.Baaij
Frits Moers, eindredacteur

REDACTIEADRES:

Hottenvoortsweg 12-A,
8105 RX Luttenberg
Tel: 0572-302503
E-mail: flg.moers@planet.nl

PENNINGMEESTER:

Bankrekening: 73.24.53.690;
Postbank: 302100
tnv Ger Luijten, penningmeester
VKK/CKB, te Amersfoort

LAYOUT:

Rudolf H. Smit

OMSLAGILLUSTRATIE:

Engel
Schilderij van Akiane

DRUK:

Proson, Productiecentrum
Sontheerd, Ermelo.

VOOR ABONNEMENTEN:

Zie het Redactie-adres

JAARABONNEMENT:

€ 17,50 (voor niet-kerkleden)

De redactie houdt zich het recht voor artikelen in te korten, te redigeren – zo nodig in overleg met de auteurs – of te weigeren. De inhoud van de artikelen vertolkt niet noodzakelijkerwijs de standpunten van de VKK in Nederland of die van de redactie. Elke auteur schrijft op persoonlijke titel, tenzij er aangegeven is dat er sprake is van een officieel kerkelijk document.

Copyright © Vrij-Katholieke Kerk in Nederland. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de uitgeefster van dit tijdschrift.

**Sluitingsdatum voor het
zomernummer 2010:
15 mei 2010**

Het zomernummer verschijnt
in juni 2010

ISSN 1574-2776
Website VKK: www.vkk.nl

REFLECTIE,

voortzetting van *VK-Visie* jaargang 76, is het tijdschrift
van de Vrij-Katholieke Kerk in Nederland en verschijnt
vier keer per jaar, onder auspiciën van de regionair
bisschop van de VKK in Nederland.

Reflectie, Tijdschrift voor Religie en Spiritualiteit Nummer 1, jaargang 7, voorjaar 2010

Inhoud van dit nummer:

1. Van de Regionaris
3. Mijn spirituele carnaval (Aat-Lambèrt de Kwant)
5. Goddelijke Leegte (Anita Hoevenaars)
8. Intuïtie als Kanaal... (Hans Feddema)
10. De vier edele waarheden van Schopenhauer (Dennis de Kool)
12. Ghandi's geweldloosheid als levenshouding (Hans Feddema)
14. Vrij zijn in het hier en nu - over Osho (Ojas Th. de Ronde)
16. Verborgene geschiedenissen (Johan Pameijer)
18. Het adelaarsjong (Aat-Lambèrt de Kwant)
19. Akiane Kramarik, wonderkind of instrument? (Marlies Buschman)
20. Herinneringen aan een geestelijk bestaan vóór de conceptie (Titus Rivas)
23. Proloog Reis naar het Licht (Jaap Hiddinga)
26. Uitstekend boekje over bijna-doodervaringen (Rudolf H. Smit)
28. Licht op boeken (Aat-Lambèrt de Kwant)

Achterzijde: Wat is de VKK?

Woord Vooraf

Een nieuwe jaargang weer van ons blad 'Reflectie'; een ander jaarkleurtje dan ook weer. De Vrij-Katholieke Kerk in Nederland zet haar nieuwe koers, begonnen in 2003, verder voort. We streven er dan ook naar de invulling van ons blad daaraan te relateren. Maar daarbij kunnen we eigenlijk niet zonder bijdragen van onze eigen kerkleden. Schroomt u niet daaraan bij te dragen. De verscheidenheid aan artikelen in dit nummer wordt geopend met een bijdrage van onze regionaris, mgr. Peter Baaij. Laat u mede daardoor inspireren!

Voor zover van toepassing:
denken de abonnees niet-kerkleden er nog eens aan het abonnementsgeld rechtstreeks over te maken aan onze penningmeester? Zie voor gegevens in de colofon.

Sluitingsdatum kopij voor het zomernummer ... 15 mei 2010.
Frits Moers, eindredacteur.

Van de Regionaris

De verborgen transformatie in de 'Eindtijd' en de 'Nieuwtijd'

✠ *Peter O. Baaij*

Bij het schrijven van deze bijdrage was nog niet bekend wat de Algemeen Bisschoppelijke Synode heeft besloten over de verkiezing van nieuwe bisschoppen.

Van de behoefte aan aanvulling van het Nederlandse episcopaat is de hele kerkprovincie zich wel bewust. Daarnaast ben ik mij zeer wel bewust, dat wat de leden van de Vrij-Katholieke Kerk in Nederland met elkaar hebben gedaan een grote stap is in samenwerking. Daarover straks meer.

In de Nederlandse kerkprovincie is veel te doen. Er is ook al veel gedaan. Zo is inmiddels een bundel alternatieve lezingen voor Epistel en Evangelie klaar die is gebaseerd op de apocriefe en gnostische evangeliën. Een 'levende' bijdrage weliswaar. Levend, omdat ik ervan uitga dat door verdere bestudering en bewustere aansluiting aan de tijdgeest, de alternatieve lezingen weer aangepast zullen worden. Zo zullen deze naar verwachting een betere vertaling naar deze tijdgeest zijn en een stimulans om met de tijdgeest verbonden te blijven. Tegelijkertijd realiseer ik mij dat het wel een bescheiden, maar zeker een unieke bijdrage is. Er zijn weinig Kerken die de apocriefe en gnostische evangeliën gelijkstellen aan de canonieke evangeliën.

Dat er meer bewustzijn is van de tijdgeest, is ook te merken aan de ontwikkelingen in de wetenschap. Evenals de kunst wordt ook de wetenschap verbonden met dat 'reservoir' van waaruit de ideeën en de aanwijzingen voor het denken worden aangereikt. Zo wordt, nog stilliger, ook de wetenschap de uitdrukking van de goddelijke wereld. Hierbij wordt vooral gedacht aan de biologie en natuurwetenschap; de kwantumfysica¹. De natuur brengt de mens dicht bij God en zal dat aangeven door de ontdekkingen van de wetenschap. De liefde en zorg voor moeder aarde zal daardoor alsmaar toenemen. Zo zal bij voorbeeld de mensheid niet meer kiezen voor de zwar-

te, fossiele energie, maar zal voor de witte, vrije energie van de zon gaan.

Aan wetenschappelijke ontdekkingen gaat nog wat vooraf. Dat zijn de visionaire en spirituele ingevingen. Het putten uit dat eerder genoemde reservoir kan o.a. door de godsdienstbeleving. Godsdienstbeleving zoals Carl Gustav Jung aangeeft: "een zorgvuldig en gewetensvol beschouwen"², of zoals Rudolf Otto zegt: "Een dynamische werking, die niet door een willekeurige daad veroorzaakt wordt, maar integendeel het menselijke subject aangrijpt en beheerst".

De ideeën en aanwijzingen kunnen dan van een andere kwaliteit zijn; dieper uit het onbewuste van de collectieve wereldziel naar boven gebracht worden. Er ontstaat dan een 'beweging' die meerdere dimensies tot bewustzijn brengt. Door dat bewustzijn van meerdere dimensies kan de wereld groeien in haar evolutie.

Dat brengt mij terug naar het thema samenwerken dat wij in de kerkprovincie hebben verricht. Op afstand is met elkaar aan hetzelfde onderwerp gewerkt. Door serieus aan het denken te zijn geweest over wie een geschikte, nieuwe bisschop zou kunnen zijn. En ook dat is een proces dat in weinig Kerken gebeurt. Er is gewerkt aan het 'consensus gentium'. De onzichtbare tegenwoordigheid die bij mij bewust heeft gemaakt, dat dit alleen met goede wil tot stand kan worden gebracht. Het resultaat van dit samenwerken is gelegen in het feit dat er een gelijkgerichte gedachtevorm blijkt te zijn ontstaan die klopte.

Is dat een resultaat van zeven jaar een ander koers varen? Dan is deze ingeslagen weg een bevestiging om daarmee door te gaan.

>>

De transformatie in beweging.

“God wil genade, geen offeranden; en zelfkennis en geen brandoffers”³, woorden die in mondelinge overdracht door Jezus zijn gedaan.

Een van binnenuit gegeven grote blik van Liefde-ervaring. Hier geeft Meester Jezus aan wat Hij wil laten zien. Al onze handelingen dienen verbonden te zijn in de levende tegenwoordigheid van Christus. Hier wordt aangegeven dat het offer de transformatie van het Zelf is. Zoals wij in onze Heilige Eucharistie het offer kennen en ons bewust zijn dat het transformatie is.

Dat brengt mij, opnieuw, naar de visie van Carl Gustav Jung. Primitieve stammeninwijdingen zijn transformatiemysteriën van de allergrootste, spirituele betekenis. Zo werd Rome vlak na onze jaartelling overspoeld met mysteriegodsdiensten waaronder het christendom. In het christendom zijn van deze inwijdingsceremoniën in ‘verbleekte’ en gedegenereerde vorm de Doop, de Belijdenis en het Avondmaal overgebleven.

Van andere oude offerrituelen – in onze beschaving en onze tijd als volkomen wreed en zinloos ervaren – is bekend dat dit ceremoniën zijn die diep gewortelde visioenen van transformatie verhullen. Zo werd in het oude Mexico, ter vernieuwing van de maangodin, een vrouw geofferd. Zij werd onthoofd en gevild, waarna een man haar huid omsloeg om de opnieuw tot leven gekomen godin uit te beelden.

In de dierenwereld is de slang een symbool van transformatie. Elk jaar vernieuwt zij zich door de huid af te werpen.

Zo zouden de oude Mexicaanse tradities, geëvalueerd naar onze tijd, er de reden van kunnen zijn dat de Maya-indianen tegenwoordig zo in de belangstelling staan als profeten. Profeten die nauw met de natuur verbonden, de mens van de 21^e eeuw de weg wijzen. Nauw verbonden met moeder aarde is het tegelijk kosmisch, wat op zich ook een transformatie verbergt. Door de mystieke ervaring met de vrouwelijke energie kan er mogelijk zelfs sprake zijn van transcendentie naar androgynie, de transformatie van het mannelijk en vrouwelijk.

De profeten van de eindtijd. De eindtijd herbergt altijd een ‘nieuwtijd’. Dit principe doet altijd opgeld. Zie daarvoor bijvoorbeeld alleen maar het *Grief Cycle Model* van Elisabeth Kübler-Ross, beter bekend als de rouwcurve. Vanuit een ‘uit evenwicht zijn’ belandt de mens uiteindelijk, na het keerpunt te zijn gepasseerd, in een ‘nieuw evenwicht’.

Zo kijkend naar transformatie kan men zich afvragen of ook in deze tijd niet over een eindtijd van de H. Eucharistie

kan worden gesproken. Dus een ‘nieuwtijd’. Zou de weg van de werkelijke transformatie van het Zelf niet méér mystieke erkenning en ervaring opleveren bij diegenen die kritisch of afwijzend staan t.o.v. het instituut Kerk? Wat, als de focus verandert van offer naar transformatie?

Om met de mysticus Williges Jäger te spreken: “Wij staan in deze tijd op een drempel die wij met ons verstand niet kunnen overschrijden...” De mensheid heeft met zijn mentale capaciteiten een grens bereikt. Een eindtijd dus. De mens wordt daardoor gedwongen om de in hem sluimerende potenties vrij te maken. Het vrijmaken van sluimerend bewustzijnsvermogen geschiedt in de transpersoonlijke bewustzijnsruimte. De mystiek.

Jäger laat zien, dat de mystieke transformatie in de mens plaats heeft, omgeven door een niet meer te verliezen rijke ervaring. Ook het Paasmysterie mag worden gezien als transformatie van een hoge orde.

De Maria's in het Paasverhaal laten verschillende stadia van de individuele ziel zien, toegewijd aan Christus. Wanneer dus iemands liefde is gebaseerd op Waarheid, dan staat de Ziel dicht bij het Heilige. Dat is bijzonder te zien in het symbool van de vrouw die Jezus liefhad. Hij heeft bij haar zeven duivelen uitgeworpen. Hij heeft haar laten Zien zodat Hij haar kon bijstaan in het opheffen van zeven essentiële blokkades. Ogenscheinlijk eenvoudig, toch diep kosmisch van aard: duisternis, begeerte, onwetendheid, prikkel van de dood, koninkrijk van het vlees, domme wijsheid van het vlees en vertoornde wijsheid.

De grote uitdaging die de mens nu wordt voorgehouden is indachtig de woorden van Maria Magdalena: “Heer, u hebt mij verlost van de zeven machten als eerste van wie genezen zijn. Nu weet ik dat deze genezing voor allen bestemd is.” Jezus antwoordt haar: “Leer hun die mij zoeken, dat de weg leidt van het hart naar het inzicht en van het inzicht naar de volkomen mens, opdat zij één zijn zoals wij één zijn”⁴

In het beeld van deze taak die zij van Jezus meekrijgt, kan in de ‘nieuwtijd’ voor onze Vrij-Katholieke Kerk, met een andere focus, nog eens gekeken worden naar dit antwoord van Jezus.

Noten:

1. Elke Golf is de Zee, Williges Jäger.
2. Mensbeeld en Godsbeeld, Carl Gustav Jung.
3. Het grote Boek der Apokriefen, Jacob Slavenburg.
4. De Vrouw die Jezus liefhad, Jacob Slavenburg.

* * *

Leonarda da Vinci: Het laatste avondmaal

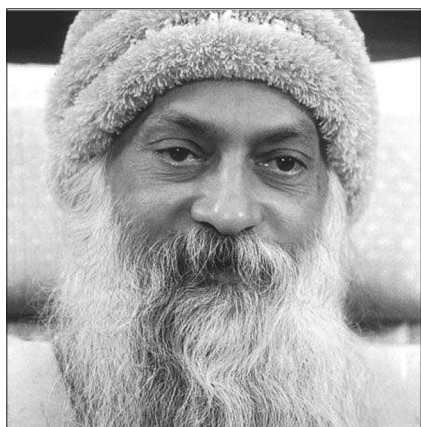
Mijn spirituele carnavaal

Spirituele leraren en Meesters zijn er om je persoonlijkheid als een illusie te ontmaskeren. Wat er dan zichtbaar wordt, is je oorspronkelijke gezicht, je ware wezen. Dat spiegelen zij. Dat ontmaskeren gebeurt soms hardhandig, maar altijd met liefde.

De Indiase mysticus Osho (1931–1990) was zo’n spirituele leraar. Toen hij in januari 1990 overleed was hij over de hele wereld bekend om zijn onorthodoxe methodes. En nog steeds is de storm die hij teweegbracht niet tot rust gekomen. Integendeel, ook nu is hij nog steeds bezig met zijn demasqué.

In zijn artikel “Vrij zijn in het hier en nu” gaat Ojas de Ronde, die een aantal jaren bij Osho in zijn ashram in India woonde, nader op hem in. Ik heb ook contact met anderen die hem langdurig hebben meegemaakt en nog steeds door hem geïnspireerd worden.

Reden waarom ik wil stilstaan bij deze bijzondere leraar en mysticus. Het gaat dan niet zozeer om wat er over hem verteld wordt, maar over zijn betekenis en wat hij nog steeds met mensen doet. De *Sunday Times* in Londen omschreef hem als “één van de duizend mensen die de twintigste eeuw hebben vormgegeven”.

Ook mij heeft Osho (foto) geraakt, nadat ik door mijn werk bij OHM betrokken was bij een radioprogramma over hem, hoewel dat in bepaalde spirituele kringen ook weer vloeken in de kerk is. Osho schopte graag tegen heilige huisjes aan en dat werd en wordt hem niet in dank afgenomen. De kern van

zijn boodschap is: de weg om werkelijk vrij te worden is er een van bewustwording in het hier en nu en daarbij helpt meditatie. Hij heeft oeroude meditatiemethoden aangereikt. Er zijn verschillende, actieve meditatievormen, waarbij de invalshoek telkens anders is: beweging, geluid, adem. Maar de basis van de meditatie blijft dezelfde: ontspanning, gewaarwording, niet oordelen.

Ik heb de laatste tijd veel van en over Osho gelezen en krijg via mijn contacten ook cd’s met lezingen e.d. van Osho aangereikt.

Wars van dogma’s

Toch heb ik mij jarenlang niet met hem willen inlaten. Vanuit mijn radicaal bevindelijk gereformeerde opvoeding ben ik nu eenmaal allergisch voor autoritaire figuren en ... vooral dogma’s. En geloof me, tijdens mijn lange ervaring als journalist op het gebied van spiritualiteit en zingeving, ben ik nogal een ander tegengekomen waardoor m’n nekharen recht overeind gingen staan! In ons kikkerlandje zijn er ook goeroes en

zogenaamde leraren geweest die wel pap lustten van macht en absolute gehoorzaamheid. Nee, namen noem ik niet.

Tegen mij werd, als ik wat kritisch was, gezegd dat ik “zo ver nog niet was.” Ben ook nooit zo ver gekomen... Wars van dogma’s ook.

Ik onderschrijf dan ook een van de doelstellingen van de VKK: “De Vrij Katholieke Kerk laat eenieder de grootste mate van vrijheid in denken en geloven, en eerbiedigt ieders persoonlijke geweten, in de overtuiging dat zonder volledige vrijheid spirituele groei van de mens niet mogelijk is.”

De nadruk ligt op “de grootste mate” en onder andere dit was voor mij reden om zo’n tien jaar geleden toe te treden; en sta daar nog steeds achter!

Wat mij persoonlijk bij Osho treft, is de grote moeite die hij had met religies en dogma’s; en dat sloeg aan bij mij; je hebt eigenlijk geen kerk nodig om het goddelijke te bereiken, al kan die wel een goed middel zijn om dicht bij je eigen goddelijkheid te komen, maar je bent er niet van afhankelijk. Terecht wees Osho er eens op dat dit, op eigen kracht je goddelijkheid willen bereiken, voor de Rooms-Katholieke Kerk zo iets is al een doodzonde, vloeken in de kerk. Heb het zelf meegemaakt, toen ik ooit daar op een verdwaald moment tot toetrad. Ze hadden al snel door wat voor occult en raar vlees ze in Roomse kuip hadden. Ik was toen ook bezig met de oprichting van de spirituele cafés in Nederland, en tja, daar werden dingen gezegd die “niet volgens de leer” waren. En wat ik via radio en tv zei, was ook niet bepaald orthodox. De Rooms-Katholieke Kerk is nu eenmaal in háár visie de enige ware Kerk en daar veegde ik zo ongeveer de vloer mee aan. Ik wees op het interreligieuze en interspirituele karakter van de spirituele cafés en op de notie van mw. Blavatsky over de universele broederschap, hoewel ik tot mijn schrik ontdekte, dat ook theosofen nogal dogmatisch kunnen zijn en je met haar uitspraken om de oren slaan om hun gelijk te halen.

Zelf een Christus of Boeddha worden

Veel religies en Kerken zijn ten prooi gevallen aan adoratie en dogmatisme, maar ze blijven vasthouden aan het unieke vermogen van elk mens om de verlichting te bereiken, ofwel zich te bevrijden van de door het denken geschapen illusies van het ego. Zen en Osho hameren erop dat dit vermogen enkel door middel van meditatie gerealiseerd kan worden. Niet alleen door allerlei rituelen te verrichten; of volgens allerlei opgelegde regeltjes te leven; of het voorbeeld van anderen, hoe respectabel ook, te volgen; of door de bemiddeling van ’n Kerk, maar alleen door alert te zijn op de eigen gedachten, daden en gevoelens, zonder deze te veroordelen. Wie in staat en bereid is het leven op een dergelijke meditatieve manier te benaderen, wordt zich ervan bewust, dat iedere zoekter, een onveranderlijk, onverstoorbaar en eeuwige kern van waakzaamheid bezit. In de woorden van Osho is dit het vermogen zelf een Boeddha te worden in plaats van Boeddha’s te vereren, zelf een Christus te worden en niet anderen te volgen, maar vooral je eigen innerlijk bewustzijn te ontwikkelen.

De afgelopen jaren heb ik nogal eens ervaren dat meditatie gewoon mijn ding niet is, althans, nog niet. Ik was en ben daar (nog) gewoon te onrustig voor. Vijfendertig jaar journalistiek gaat je ook niet in de koude kleren zitten, ook al ben ik daarvan zo'n twintig jaar met spiritualiteit bezig. Meer kennis uit boeken is ook niet alles. Het zit nog teveel in m'n hoofd, niet in het hart en ik verkeer nu in een situatie waarin die kennis allemaal naar het hart mag zakken. Maar gewoon stil gaan zitten en mediteren, dat lukt me niet en daarop ben ik ook nogal eens door goedbedoelende spirituele mensen aangesproken. Mijn ego zou me in de weg staan. Pas als ik dat loslaat zou ik kunnen mediteren.

Toen ik las wat onder andere Osho's benadering is van meditatie, was dat voor mij een *eye-opener*. Je kunt mediteren wat je wilt, maar je zult geconfronteerd blijven met je onrust, woede en gedachten die je als een tsunami overspoelen. Velen zullen eerst die onrust eruit moeten bewegen of schreeuwen.

Spirituele papegaai

Tijdens de door hem geleide meditatiekampen ontdekte Osho, dat de mens van nu niet in staat is om te mediteren. Er is teveel onrust in de mens. Vanuit deze observaties ontwikkelde hij de actieve meditatie. De actieve of chaotische methoden zijn een manier om jezelf voor te bereiden op meditatie. Natuurlijk is het voor iedereen verschillend. De een zal via verstillings tot rust komen; anderen zoals ik, hebben die zogenaamde chaotische methoden nodig. Voor de Hindoe-Omroep, was ik betrokken bij de voorbereiding van sociale meditatie en heb daaraan, om zelf te ervaren wat dat is, ook actief meegedaan en maakte daarvan verslag voor het omroepblad OHM-Vani.⁽¹⁾

Ik heb in de Osho Humanuniversity (Egmond) ook een weekend aan o.a. de Aum-meditatie meegedaan. Als hoofdmens, als journalist-publicist en programmamaker, met veel boekenkennis en kennis van horen zeggen. Als een soort spirituele papegaai dus.

En dan...die Aum-meditatie; uit je hoofd, je energie-lichaam ervaren, en daarmee je ziel.

Voor mij stond na dit weekend de wereld zo ongeveer op z'n kop. Er kwam, tijdens een van de onderdelen veel onderdrukte boosheid, agressie en heel oud verdriet boven en dat leidde tot een soort catharsis, een zuivering. Daarna kon de verstillings komen en kon ik hand in hand met anderen het "aum" zingen. Ook het fysieke contact met mannen en vrouwen was voor mij een totaal nieuwe, maar ook een heel confronterende ervaring. Da's heel wat anders dan als journalist contact maken; dit was direct en er kwamen veel emoties los. Met mijn motoriek van een aardbei, heb ik daar gedanst, vooral veel bewogen en ben daar gepromoveerd tot banaan – en ook dat was een heel confronterende ervaring.

Osho's filosofie komt erop neer, dat je je niet hoeft af te afzonderen om een ascetisch en teruggetrokken bestaan te leiden, ver weg van het leven van alledag. Gelukkig maar, kan ik straks in het voorjaar, waarnaar ik nu reikhalzend uitkijk, weer op een terrasje genieten van mijn consumptie, hoewel dat volgens sommigen ook weer niet zo spiritueel is. Sorry, maar ik ben nog niet zover als zij, maar ze kunnen wat dat betreft óók bij iemand als Osho in de leer gaan. Uw hoofdredacteur is nu eenmaal geen heilige, ook niet verlicht, maar mensenmens.

Lambert de Kwant (rechts) carnaval vierend in zijn jonge jaren, ergens in het zuiden des lands.

Bal demasqué

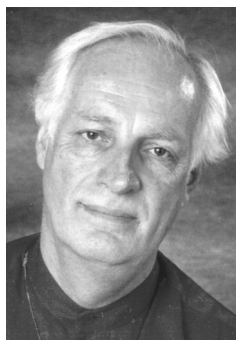
Op het moment dat ik dit schrijf, wordt carnaval gevierd en hoewel dit oeroude feest door ons westerlingen verpest wordt, heeft het een spirituele betekenis. Ik heb er als twintiger twee keer aan mee gedaan. Je gooit al je beperkende patronen los en laat je gaan, al betekent dat nog niet dat je met iedereen gaat rolleballen, dat waar westerlingen op af menen te kunnen komen. Nee, je gaat een paar dagen gemaskerd en gooit het daarna af. Demasqué!

Er komen emoties los, er vloeien ook heel wat tranen en ook steken er sluimerende conflicten de kop op. Op Aswoensdag keer je weer tot jezelf en haal je een askruisje, zoals dat in de Roomse Kerk nog gebeurt.

Voor mij was Egmond een "spiritueel carnaval" om daarna in stilte mijn eigen askruisje te genereren. Daarna is de energie zo ongeveer gebleven en spetterde die – volgens een vriendin – door m'n emails heen.

Vandaar dat ik, als "spirituele" spetteraar, in mijn column nog aan het naspetteren ben... en vertel van mijn spirituele carnaval, die zeker een vervolg gaat krijgen. Wie eenmaal met lichaamswerk bezig is, kan niet anders meer dan nog verder in het lichaam zakken. Gewoon m'n lichaam volgen en dit lichaam het laten overnemen, waardoor wat al zolang van binnen leeft, naar buiten komt.

Het wordt tijd na 66 jaar!

Lambert (Aat) de Kwant is freelance religiejournalist en verzorgt programma's voor OHM, de Hindoe-omroep. Via zijn bureau Quantum Research & Journalistiek is hij ook betrokken bij research voor andere organisaties en schrijft hij o.a. in bladen als *Prana*, *Terugkeer* en *Koördanser*. Hij is programmamaker bij *Indigo Soulstation*. (www.indigosoulstation.nl). Hij organiseert symposia via de stichting Quantum Symposia. (www.quantumsymposia.nl). Hij verdiept zich ook in het fenomeen van de helende stem, geeft daar ook lezingen en workshops over E-mail: Lambert43@upcmail.nl.

(1) www.ohmnet.nl

*

Goddelijke Leegte

en hoe onze persoonlijke leegte ons daartoe brengt

Anita Hoevenaars

De goddelijke Leegte ervaar ik als de oergrond van mijn bestaan en van het bestaan van de totale schepping. Eens was er Niets, een Niets dat leeg was en tegelijk aangeraakt door Goddelijkheid. De Ene Goddelijkheid was aanwezig in het Niets en had een vrije ruimte om te creëren wat gecreëerd wilde worden. De Leegte was als een onbeschreven vel papier waar alles op geschreven kon worden. Nu is er een schepping zo groot, diep en divers dat we haar nooit kunnen overzien en kennen. Wij bewegen elk als een minuscule klein deel in die enorme creatie en leren stap voor stap onszelf kennen. Tegelijk is de Leegte leeg gebleven, on-aangeraakt, stil en precies zo als vóór de schepping. Diezelfde Leegte met de Ene Goddelijkheid van vóór het creatieproces.

Leegte is overal

De goddelijke Leegte is overal, in alles aanwezig. De atomen waaruit alles is opgebouwd, bestaan vooral uit leegte. De ruimte die we ('s nachts) zien, als we omhoog kijken, bestaat grotendeels uit leegte. Allemaal een uitdrukking van de Leegte waarin ooit Niets was. Dit niets zit in onze atomen en in de ruimte van het universum. De oergrond van wie we zijn, is dus altijd heel dichtbij. Al is er nog zoveel geluid en beweging, in ons is ook altijd stilte. De stilte van het niets, de stilte van de leegte.

Het vraagt wel een zachte en diepe aandacht om deze stilte te vinden en te ervaren.

Als onze aandacht bij het geluid en beweging is, zullen we dát ervaren en geen besef hebben van de stilte die er ook is. Als we onszelf identificeren met geluid en beweging, weten we niet dat we ook lege stilte zijn. Dat er in ons een stille, open ruimte is waarin absolute rust is die onaangeraakt blijft door alles wat geluid maakt en beweegt. Er is geen verleden, heden of toekomst. Er is geen angst en pijn maar ook geen verlangen of passie.

Deze stilte ervaar ik als een heilig gebied waarin ik samen val met het Ene Goddelijke. Ik betreed een gebied waarin ik bewust ben van mezelf en de Leegte waar ik ben. Tegelijk ben ik niemand, slechts een puntje bewustzijn dat gewaar is. Ik ben een niemand, omdat ik me niet identificeer met mijn persoonlijke identiteit. Ik weet dat ik niet mijn lichaam ben, niet mijn gedachten, gevoelens en handelingen ben en niet mijn verleden, heden of toekomst ben. Ik ben, meer niet. Het ontroert me, als ik dit ervaar. Een ontroering die opkomt, omdat ik me in contact voel met iets voorbij mijn dagelijkse zelf, voorbij de persoon die ik ben. Ik ben volkomen vrij en tegelijk volledig aanwezig.

Persoonlijke leegte

Hoe niet-persoonlijk de goddelijke Leegte ook is, het is mijn persoonlijke leegte die mij hier naartoe heeft geleid. Dit klinkt wellicht tegenstrijdig, omdat ik zojuist sprak over het mezelf niet identificeren met mijn persoonlijkheid. Deze manier van niet identificeren volgt echter nádat ik mezelf wél verbonden en geïdentificeerd heb met mezelf. We kunnen niets loslaten waar we ons niet eerst mee verbonden hebben. Anders gaan we gewoon iets uit de weg en dat brengt ons zeker niet in de diepe stilte waar ik over spreek. Het 'niemand zijn' gaat dus door het 'iemand zijn' heen. We kunnen hierin niets vermij-

den, niets ontwijken. Alles in onszelf wat we niet willen ervaren en kennen, houdt de deur dicht naar de goddelijke stilte. Die stilte is altijd aanwezig, het ligt aan ons of we die ervaren.

Wij leven in een samenleving die het accent legt op wat we denken en doen. Onze aandacht en energie zitten veelal in ons hoofd en in onze naar buiten gerichte handelingen. Om de Leegte te ervaren is het nodig onze aandacht naar binnen te brengen en dieper in te dalen in ons lichaam. Hoe meer we innerlijk met onszelf samen kunnen zijn, zonder enige beweging van weg willen en buiten onszelf iets zoeken, hoe dichter we bij de Leegte komen.

Omdat we van jongs af aan al geleerd hebben om van onszelf weg te bewegen, is er een leegte in onszelf ontstaan. De leegte van geen contact te voelen met onszelf en anderen. Dit noem ik onze persoonlijke leegte. Zo weldadig en vervullend als Gods Leegte is, zo koud en alleen voelt onze persoonlijke leegte. Het is een gebied waar we liever niet verblijven.

Ons systeem zit vol automatische bewegingen om daar weg te blijven en het niet te voelen. Als we onze leegte wel voelen, komen er automatisch weer mechanismen op gang om die op te vullen. Alles wat we doen, kunnen we gebruiken om onze leegte te ontwijken of te vullen. Of het nu werken, studeren, bidden of vrijen is. Zelfs mediteren kan aangewend worden om onze leegte te omzeilen.

Persoonlijke leegte bewust ervaren

Hoe sterk alle mechanismen ook zijn om het ervaren van onze leegte te omzeilen, we kunnen ook kiezen om die wél te ervaren. Niet omdat het prettig is, maar omdat het ons brengt bij iets diepers: goddelijke Leegte. Er is een hoger doel waarmee we onszelf kunnen motiveren en ondersteunen om wél de ervaring van onze leegte aan te gaan. We zijn groter dan onze automatische mechanismen. Dat zijn slechts aangeleerde patronen en wanneer we dit zien, kunnen we kiezen het patroon niet te volgen. We zijn vrije wezens en kunnen op elk moment kiezen om een patroon te doorbreken en een nieuwe weg te openen: kiezen om onze leegte niet meer te omzeilen en op te vullen, maar haar bewust te ervaren.

Wat is nu zo onaangenaam aan die leegte dat we die niet willen voelen?

In die leegte zitten de oude ervaringen geen liefdevolle verbondenheid en geen geborgenheid te voelen. Ervaringen die we allemaal in onze (vroeg) jeugd en vorige levens op

hebben gedaan. Zij zijn deel van ons leven op aarde. We hebben op aarde te maken met niet-liefde en niet-verbondenheid en gaan onze weg als mensheid naar het wel ervaren van liefdevolle verbondenheid. Het gemis aan liefdevolle verbondenheid is pijnlijk en angstig. Het laat diepe sporen in ons na van onzekerheid, twijfel, zelfhaat, gebrek aan zelfrespect, vertrouwen, etc. Als we onze leegte dus bewust ervaren, zullen daarin de oude ervaringen naar boven komen. Al die oude (kind)delen in ons zoeken alsnog naar de liefdevolle verbondenheid die we allemaal nodig hebben. Wanneer we in onszelf ruimte maken door stil te staan bij onze leegte, geven we die kinddelen de kans om terug in ons bewuste te komen. Ze zijn als het ware ondergedoken in ons onbewuste. Dit is een strategie om de pijnlijke situaties waarin we verkeerden, te overleven. Nu we volwassen zijn en bewust ons eigen leven vorm kunnen geven, kunnen we kiezen om een liefdevolle relatie aan te gaan met de gekwetste kinddelen die zich verborgen hebben. Zo krijgen ze alsnog de liefdevolle verbondenheid die ze gemist hebben. Door zo met onze gekwetste kinddelen om te gaan, gebruiken we een groter deel van ons bewustzijn en onze potentie om lief te hebben. Hierdoor groeien we in bewustzijn en liefde. Onze (spirituele) groei wordt gevoed en de leegte die we eerst wilde vermijden, blijkt ons optimale groeikansen aan te bieden.

Persoonlijke leegte ná het oude lijden

Wanneer we bewust een liefdevolle relatie aangaan met gekwetste kinddelen uit ons verleden, helen we onszelf. We vinden eindelijk de onvoorwaardelijke liefde en verbondenheid die we nodig hebben en hierin helen de oude pijn en angst.

In dit proces komt ook ons oorspronkelijke zelf weer tevoorschijn. Alles wat we teruggetrokken hadden in ons onbewuste en alles wat was gaan leven vanuit een patroon, ontnam ons direct contact met onze authenticiteit. We zijn allemaal unieke individuen die liefde en vrije ruimte nodig hebben om te bestaan. Patronen perken ons in en blokkeren onze uniciteit.

We zijn in deze tijd veel bezig met het helen van kinddelen en het hervinden van onze oorspronkelijke uniciteit. De vraag is wat we doen als de heling heeft plaats gevonden en we weer vrij zijn om onszelf te zijn. Natuurlijk beïnvloedt dit ons leven op een positieve manier. We gaan doen wat echt bij ons past. We gaan met de mensen om bij wie we ons echt thuis voelen. We geven ons leven vorm op een meer authentieke, unieke manier. Vanuit onze eigen passie. De leegte die we eerst voelden, vult zich nu met onze oorspronkelijkheid.

Geweldig toch, zouden we kunnen denken; en natuurlijk is dat een fantastisch proces. Het brengt ons echter niet vanzelf in direct contact met de goddelijke Leegte. Daar is meer voor nodig.

Het is mij opgevallen dat er in mij telkens een leegte ontstaat, als het oude geheeld is. Zoals er een leegte was voordat ik het oude voelde, zo is er ook weer een leegte als het oude geheeld is in het heden. Het oude heeft geen speciale aandacht meer nodig en er valt een stilte, een leegte in mij. Het nieuwe vult niet onmiddellijk de lege ruimte op. Deze leegte ben ik heel erg gaan waarderen. Aandacht voor deze leegte blijkt telkens weer heel belangrijk te zijn voor mijn persoonlijke en spirituele ontwikkeling.

Hoe dieper ik deze leegte kan laten bestaan, vanuit vertrouwen en overgave, zonder zelf actief iets te doen, hoe dieper de beweging is die spontaan in mij opkomt. Zonder er actieve invloed op uit te oefenen, openbaart zich een gevoel, inzicht, weten, of wat dan ook. Hoe stiller ik innerlijk ben en

hoe gevoeliger ik aanwezig ben, hoe subtieler en dieper datgene is wat zich openbaart. Het kan fluisterzacht zijn wat zich aan mij kenbaar wil maken, als een zuchtje wind dat ik nauwelijks opmerk. Het nieuwe dat zich vanuit de leegte wil manifesteren, begint heel subtiel. Elke verstoring die wij met onze gedachten of emoties in de leegte brengen, maakt het moeilijk om deze subtiele diepte te herkennen. Het zijn deze subtiele signalen die ons de weg wijzen voorbij het oude en naar het nieuwe, waarin we authentiek en uniek zijn. Vrij van kwetsing en patronen. Levend in de liefdevolle verbondenheid die onze oorspronkelijke natuur is.

Onze diepste oorspronkelijkheid zit in de goddelijke Leegte. Dat is onze oergrond, onze geboortegrond. De stille leegte die ontstaat na ons helingsproces, is een directe open deur naar de goddelijke Leegte. In onze persoonlijke leegte zitten we niet meer vast in het verleden en hebben nog geen vorm in het heden. We bevinden ons dan in de lege ruimte in onszelf, zoals die ook in het atoom en het universum aanwezig is. Een lege ruimte waarin iets kan ontstaan, geboren worden. Hoe meer we bewust en stil aanwezig zijn in die leegte, hoe meer er iets in ons ontstaat zonder dat het ingeperkt wordt door onze persoonlijke gedachten en gevoelens. We vullen niets in, maar wachten en ontvangen wat zich wil ontvouwen.

Wachten en ontvangen

Voor mij is dit de meditatieve houding van waaruit mijn diepste Zelf zich kan ontvouwen. Een Zelf dat volkomen buiten mijn controle en kennis valt. Ik weet niet wie ik ben en ik weet niet hoe mijn Zelf zich zal openbaren. Ik ben als een zwangere vrouw die wacht wanneer en hoe het kind geboren wordt, ontvangend om het kind lief te hebben en te leren kennen. Deze vrouwelijke levenshouding hebben we allemaal in ons. Dat heeft niets met geslacht te maken, maar met kwaliteiten die we allemaal hebben. Het zijn deze kwaliteiten die de deur naar ons diepste Zelf openen.

Ons diepste Zelf, op het niveau van samenvallen met het goddelijke en de geboortegrond van Leegte, kunnen we niet zoeken of pakken. Alles wat we weten, kunnen en doen, blijkt van geen nut te zijn, als we ons diepste Zelf willen ervaren. Onze ontwikkeling brengt ons tot de rand van het gebied waar ons Zelf zich bevindt. Eenmaal op die rand is er een andere houding nodig om contact te krijgen met ons Zelf. Een houding van innerlijke stilte en ruimte creëren. We blijven bewust in contact met de leegte in ons. Ons bewustzijn verruimen we door elke beweging van zoeken, vasthouden en identificeren los te laten. We verblijven bewust in een stille, oningevulde ruimte.

Dit vraagt oefening, omdat we zo ontzettend gewend zijn om te zoeken en ons ergens mee te identificeren als een houvast. In de leegte is er niets te zoeken en niets om ons aan vast te houden. We zijn gewoon aanwezig, wakker en open. Zonder iets te willen, te zoeken of te doen, zonder te weten wat er komt. Volkomen open en vrij en tegelijk helemaal in het hier en nu.

Vrij en open zijn

Zo vrij en open aanwezig zijn kan diepe angsten oproepen. Existentiële angsten die te maken hebben met wel of niet bestaan, leven en doodgaan. Het gevoel te verdwijnen of gek te worden kan opkomen, wanneer we ons niet meer vastklampen aan iets in ons of buiten ons. Op dat moment is het de kunst om zacht, open en dichtbij onszelf te blijven. In vertrouwen en overgave aan iets wat dieper en groter is dan onze persoonlijk-

heid. Het is ook de kunst om in contact met onze adem en ons lichaam te blijven. Adem en lichaam zijn fenomenale instrumenten om in het hier en nu te blijven en ons niet mee te laten nemen in angsten of gedachten en ons eraan vast te klampen. Onze angst mag vrij bestaan en tegelijk blijven wij open en met een ruim bewustzijn aanwezig in ons lichaam.

We kunnen ons aan elke gedachte of ervaring vastklampen. De meest pijnlijke maar evengoed de mooiste spirituele ervaring kunnen we gebruiken om ons aan vast te klampen. We doen dit om onszelf houvast te geven en niet verloren te raken in de lege ruimte. We houden ons vast aan het (denken te) weten wie we zijn en (denken te) weten wat het spirituele is. Uiteraard slibt onze stille leegte dan weer dicht en sluiten we de deur naar de goddelijke Leegte.

Om de goddelijke Leegte te ervaren is het nodig ons bewustzijn volkomen vrij en open te houden en tegelijk in contact te zijn met het hier en nu. We hebben een innerlijke houding van niet-weten en niemand-zijn. Omdat we tegelijk bewust aanwezig zijn, kan iets nieuws zichzelf openbaren.

De openbaring van goddelijke Leegte

Al is de goddelijke Leegte altijd en overal aanwezig, tegelijk kunnen we die niet vinden of pakken. Voordat we deze Leegte ervaren, houdt elk zoeken op. We kunnen niets meer doen. Het doen heeft ons ver gebracht en heeft ons veel inzicht en heelwording gegeven. We zijn bewuste mensen geworden. Het heeft ons tot de rand van het ervaren van goddelijke Leegte gebracht. Alsof we een berg beklommen hebben om de top te bereiken; en voor de top staan we ineens aan de rand van een enorm ravijn. Er blijkt geen top te zijn om te bereiken, maar wel een onpeilbaar diep en groot gebied dat ons geen enkel houvast biedt in hoe onze tocht voort te zetten. De actieve tocht is ten einde.

Op dit punt is het aan ons om stil te worden en in alle respectvolle nederigheid aanwezig te zijn. Niet wetend wat er gaat gebeuren, wachtend en ontvangend. Onze persoonlijke leegte volledig open en stil laten bestaan en 'niemand' zijn, ons niet vasthouden aan een identiteit. Trouw aan onze houding van open en aanwezig zijn, open naar dat grote, diepe veld.

In mijn leven heb ik een jarenlange periode veelal alleen, in stilte, doorgebracht. Ik moest met veel angst, verdriet en niet willen leven omgaan. Elke dag opnieuw koos ik voor acceptatie en om met geduld en vertrouwen dichtbij mezelf en hoe ik me voelde te blijven. Ik leerde onvoorwaardelijk voor mezelf verantwoordelijkheid te nemen en voor mezelf te zorgen. Elk zoeken, verzetten, niet accepteren liet ik iedere keer weer los. Hierdoor is er een oeververtrouwen in mij ontwaakt. Het vertrouwen dat het Leven, God, altijd meedoet en mij altijd de kortste weg aanreikt naar eenheid met mezelf en God. Langzaam aan heelde mijn oude wonden en ging ik weer actiever in het leven staan. De kunst was nu om innerlijk stil en leeg te blijven. De lege ruimte die in mij ontstaan was door het helingsproces, vulde ik niet op met iets bekends en ouds. Ik bleef trouw aan mijn houding van loslaten, niet-zoeken, niet-weten en niemand-zijn. Ik wist ook echt niet wat bedoeld was met mij. Zo bleef er een lege, open ruimte in mij die schoon was van oude gedachten en gedragspatronen. Ik was vrij om nieuwe verbindingen te leggen met het Leven. Uitgaande van vertrouwen en overgave.

Trouw aan deze levenshouding en zonder dat ik er direct invloed op had, openbaarde zich ineens een veld waarvan ik

meteen wist: dit is God, dit is Leegte. Ik voelde het van onderaf opkomen en het was er ineens. De diepe rust en vrede die dit gaf, is onbeschrijflijk. De ervaring van volledige indaling in mezelf en daarin gedragen te zijn door Leegte. Het veld dat volkomen stil en onaangeraakt was, alsof er nooit iets gebeurd was. Alles wat ik ervaren had aan lijden en vreugde, bestond niet in deze Leegte. Ik was opnieuw volkomen schoon, zuiver en puur. Mijn pure, diepste Zelf van vóór elke ervaring die ik heb gehad in de schepping; met als enige verschil dat ik mezelf nu bewust was van mijn Zelf, door de lange reis die ik gemaakt heb in de vele levens.

Hoewel dit een persoonlijke ervaring is, heb ik ook het gevoel dat ik een gebied betreed dat universeel is. Allemaal hebben we een schoon, zuiver en puur Zelf in ons. Allemaal zijn we gedragen en ingebed in deze goddelijke Leegte. Allemaal kunnen we dit opnieuw bewust ervaren.

*Moed om dichtbij onszelf en onze leegte te blijven,
Trouw aan onszelf.
Bewust en ontvangend aanwezig zijn,
Vertrouwend op Dat wat groter is.
Niet-wetend, niemand-zijnd en toch een bewust individu,
Zacht en open.
Vertrouwend op Dat wat groter is.*

Anita Hoevenaars is therapeute/healer en geeft o.a. cursussen. Dit jaar verschijnt haar boek *De verandering in ons bewustzijn*, Deel 1: Relatie. (Deel 2: Leegte, volgt). Haar passie ligt in het spiritueel en psychologisch begrijpen van de oorzaak van ons lijden om zo de bevrijding ervan te vinden. Zij voelt zichzelf midden in de gevolgen van onze spirituele evolutie staan en is gericht op een spirituele groei die werkt in ons dagelijks leven. Voor meer informatie: www.bewustinrelatie.nl

* * *
*

**Waarheen zou ik gaan voor uw Geest,
waarheen vlieden voor uw aangezicht?
Steeg ik ten hemel - Gij zijt daar,
of maakte ik het dodenrijk tot mijn verblijfplaats,
Gij zijt er.
Nam ik de vleugelen van de dageraad,
ging ik wonen aan het uiteinde van de zee,
ook daar zou uw hand mij geleiden,
uw rechterhand mij vastgrijpen.
Zei ik: duisternis moge mij overvallen,
dan is de nacht een licht om mij heen.
Zelfs de duisternis is niet donker voor u,
maar de nacht licht als de dag,
de duisternis is als het licht.**

Ps 139: 7-12

Intuïtie als Kanaal van Innerlijke Leiding vanuit het Bewustzijn. ¹

Hans Feddema

*‘Het werkelijk waardevolle is intuïtie...
De intuïtieve geest is een godsgeschenk en het
rationele verstand een dienaar. We hebben een
een maatschappij geschapen die de dienaar
vereert en het geschenk is vergeten’. — Einstein*

Carl Gustav Jung onderscheidt vier functies of psychische zintuigen, waarmee de mens wat tot hem komt, ervaart en verwerkt, namelijk de gewaarwording, het denken, het voelen (niet te verwarren met emotie) en de intuïtie. Het eerste zou ons vertellen ‘dat iets bestaat’, het tweede ‘wat het is’, het derde ‘of het al dan niet aangenaam is’ en intuïtie ‘waar het vandaan komt en waarheen het gaat’. Denken, voelen en oordelen zijn vrij rationeel, althans in het besluit dat eruit voortvloeit. Gewaarwording en intuïtie zijn meer irrationeel, oordelen niet maar nemen waar. Als je een ingeving krijgt, neem je die waar. Idem als je een huis of mooie vrouw gewaar wordt. De gewaarwording neemt echter uiterlijk waar wat er is, terwijl de intuïtie innerlijk waarneemt en daarbij gericht is op de zin der dingen en op de onderlinge samenhang.

Alle vier functies zijn van belang, hoe meer geïntegreerd des te beter, ook al zien we dat mensen nogal eens eenzijdig 1. een denktipe, 2. een gevoelstipe, 3. een gewaarwordingstipe en 4. een intuïtief type zijn. Het intuïtieve type moet niet vergeten te ‘aarden’ of zijn/haar intuïtie te verbinden met gezond verstand, maar heeft in elk geval als meerwaarde, dat het meestal inziet dat er in ons leven sprake is van een innerlijke leiding. En dat het dus van belang is in het dagelijks leven je innerlijke stem te volgen of je daimon of genius, zoals Socrates respectievelijk de Romeinen het noemden. Het leerstellige en de mystiek te veel ontkennende christendom gaf het woord daimon al gauw een negatieve inhoud in de richting van de ‘demon’, die verleidt in plaats van inspireert. Maar Socrates zag intuïtie juist als een ‘hemelse influistering’ en daimon als een wijsheid en creativiteit brengend goddelijk wezen.

Volgens Elizabeth Gilbert, schrijfster van de bestseller ‘Eten, bidden, beminnen’, heeft de westerse mens in de tijd van Renaissance de vergissing gemaakt die daimon of genius weg te drukken en knappe koppen tot genie te verklaren, los van hun intuïtie.

Afgezien daarvan en ook van de vraag of daimon, genius of intuïtie zich wel laten wegdrukken, blijft het intrigeren wat intuïtie precies is en doet. Kan intuïtie je resultaten opleveren, die je met verstand en logica nooit kunt bereiken? Bezitten we vanuit de ziel een ‘ervaringsschat aan levenskunst en wijsheid, die oneindig verheven is boven het verstand?’, zoals Eugen Drewerman zegt.

Zo ja, waar komt dat dan vandaan? Zit het in de rechterhersen helft of als deze slechts een doorgeefluik is, komt het uit zoiets als het ‘collectief onderbewuste’, volgens Jung de schatkamer van het erfgoed van de ziel, van heel de mensheid met oerbeelden en archetypen? Oerbeelden, die zowel in de mens afzonderlijk als in het mensdom als geheel leven, al kunnen ze qua naam en vorm verschillen. Dat zijn nogal diepe

vragen, zeker als je het ‘collectieve onbewuste’ gelijk stelt met de geestelijke wereld.

Voordat ik daar nader op inga, eerst nog iets over de intenties van intuïtie. Intuïtie is gericht op 1. overleven (innerlijk waarschuwen voor onraad), 2. creativiteit (bij het schilderen/schrijven, dan wel dat je ineens weet welk boek of collega je raadplegen moet, als je ergens mee zit) en 3. inspiratie (als je in verwarring of moeilijkheden plotseling weet wat te doen).

Frans Erwich, die in zijn boek ‘Het paradigma voorbij’ (2009) naast ons persoonlijke ‘waakbewustzijn’ en het door Freud beschreven ‘onderbewustzijn’ ook een ‘bovenbewustzijn’ ziet, met gaven als genialiteit en hoge morele waarden, maakt het onderscheid in 1. creatieve intuïtie en 2. hogere intuïtie. De eerste zou gericht zijn op onze materiële wereld en de tweede op ons bovenbewustzijn, althans op mystici en anderen die weten door te dringen tot hun hogere Zelf, hun diepste kern.

Inzake die creatieve intuïtie denk ik ook aan het ‘innerlijk weten’. Dat is een kwaliteit die alle mensen lijken te hebben en die denken en kennis te boven gaat. Het is inzicht en is gericht op groei/ontwikkeling en veredeling van mens en wereld. Mensen die in contact zijn met hun innerlijk weten, staan positief in het leven en durven risico’s te nemen. Ontdekkers van iets nieuws zijn zeker onder te brengen bij deze categorie. Via stilte en meditatie kan men putten uit dit weten en dan creativiteit ontwikkelen. In het klein meen ik dit wel eens te hebben ontdekt bij mezelf, bijvoorbeeld bij het schrijven. Dat het eerst niet lukte en dan ineens wel, ook na een nacht slapen of dat ik het zelf niet schreef. Opmerkelijk is, dat ontdekkingen of andere creatieve dingen soms op veel plekken op aarde tegelijkertijd plaats vinden, zonder dat er contact was.

De Harvard-opgeleide schrijver en filosoof Gary Zukav spreekt bij intuïtie van ‘de aanwezigheid van het Goddelijke’. Moeten we bij intuïtie in plaats van het ‘zesde zintuig’ dan spreken van een goddelijk zintuig, zonder dat we dat willen of beseffen?

Het medium Char, die een goed boek over Innerlijke Wijsheid schreef en intuïtie de kans noemt ‘toegang te krijgen tot onze innerlijke wijsheid’, vergelijkt intuïtie met een telefoon. Een telefoon met aan de ene kant van de lijn wij en aan de andere kant van de lijn het universum, dat ons subtiele ‘energiesignalen’ stuurt. Signalen niet alleen om je problemen beter te kunnen oplossen en je te helpen bij je levensreis, maar ook om innerlijk te groeien. Het lijkt zinnig om de telefoon op te nemen, als het universum belt. Denk je dat het leven louter om materie gaat, dat je vijf lichamelijke zintuigen volledig vol-
doen, dan ben je geneigd de telefoon te laten rinkelen, meestal tot je eigen schade.

Bij ons mensen wedijveren twee referentiekaders, namelijk het denken en de intuïtie.

Het eerste is het gewone persoonlijke referentiekader, waarmee je besluiten neemt. Dit is vooral naar buiten gericht. De intuïtie is een diepere referentie en meer van binnenuit werkzaam. Het is van belang dat ze niet in conflict zijn, maar elkaar aanvullen. Het probleem is dat het denken vaak er bovenop zit de intuïtie de mond te snoeren. We zijn dan niet in wat de Britten noemen *'our right mind'*. We doen dat dan zelf, terwijl het juist van belang is, dat ons denken en handelen in het verlengde liggen van onze intuïtie.

Char schreef genoemd boek mede om ons te helpen bij het ontwikkelen van onze intuïtie. Maar het kan tevens zijn, dat vastgeroeste, van derden of door conditionering meegekregen dan wel opgelopen 'overtuigingen' of trauma's uit het verleden de toegang tot de intuïtie verhinderen, althans de bewustwording daarvan. Ook traditionele religies kunnen daarbij een negatieve rol spelen. Denken we maar aan het gepredikte zonde- en schuldbesef, dat de mens klein houdt en vaak in een slachtofferrol doet schieten. Eric Schneider zegt expliciet: 'Schuld blokkeert heel je intuïtie'. Dit omdat schuldgevoelens ons dwingen in het verleden en in het ego te gaan zitten.

Heeft de traditionele religie dan onbedoeld in twee opzichten een anti-spiritueel beleid gevoerd? Eerst door ons de dai-

mon van Socrates af te pakken (hoewel er wel het concept van het christelijk geweten voor in de plaats kwam bij het overtreden van de 'geboden') en in de tweede plaats indirect door via het klein houden van de mens diens intuïtie te blokkeren? Ik denk het. Helaas.

En dat terwijl 'je intuïtie deel is van je incarnatie', aldus Gary Zukav. Dus iets wat je mee kreeg bij je geboorte om je te helpen op je levensreis op aarde. Je kreeg het mee vanuit de spirituele wereld, van God of het Bewustzijn. Intuïtie geeft dus aan dat je niet alleen bent als mens, dat je het niet alleen hoeft te doen of dat je hersenen een doorgeefluik zijn. Intuïtie is een waarneming die uitstijgt boven je vijf zintuigen en die je er van bewust maakt, dat er sprake is van een liefhebbende leiding. En ook dat je een ziel en een hogere Zelf hebt en dat het handig is die te (her)ontdekken. Intuïtie is kortom een soort stem of voelen, in elk geval een signaal vanuit de niet-fysieke wereld. Reden dat ik spreek van intuïtie als kanaal voor Innerlijke Leiding vanuit het Bewustzijn. Een kanaal, waarvan het zinnig lijkt om gebruik van te maken.

1. Geschreven ten behoeve en op verzoek van Gespreksgroep in Den Haag dd. 7 nov.09

(Hans Feddema is antropoloog en publicist, www.hansfeddema.nl)

* * *

vrouwenmantel
blad bespren-
keld met water-
druppels

Foto:
Rudolf Smit

De vier edele waarheden van Arthur Schopenhauer

Dennis de Kool

De inzichten van de Duitse filosoof Arthur Schopenhauer (1788-1860) vertonen opvallende overeenkomsten met het boeddhisme. In zijn werken heeft hij, al dan niet bewust, een belangrijke brug gebouwd tussen de Westerse filosofie en het Oosterse boeddhisme.

Inleiding

Arthur Schopenhauer (1788-1860) liet zich met name inspireren door Plato en Kant. Daarnaast bevat zijn werk talloze passages die opvallende overeenkomsten vertonen met het boeddhisme. Bij nader inzien wekt dat geen verwondering, want volgens Schopenhauer lag in het boeddhisme de fundamentele waarheid besloten (WWV2:784). De vraagstelling in dit artikel luidt derhalve: hoe komt de invloed van het boeddhisme tot uiting in het werk van Schopenhauer?

Dit artikel begint met een korte autobiografische schets van de filosoof. Daarna wordt aandacht besteed aan de twee kernelementen van zijn filosofie, namelijk de wil en voorstelling. Daarna zullen passages uit zijn werk worden geciteerd en geanalyseerd die de raakvlakken met het boeddhisme zichtbaar maken. Deze uiteenzetting beperkt zich tot een vergelijking tussen de inzichten van Schopenhauer en de vier boeddhistische waarheden, omdat deze tot de essentie van het boeddhisme gerekend kunnen worden.

Wil en Voorstelling

Arthur Schopenhauer werd op 22 februari 1788 geboren in Danzig, het huidige Poolse Gdansk. Zijn vader was een rijke handelsmagnaat en wilde graag dat zijn zoon koopman werd. Schopenhauer dacht daar echter anders over en koos voor de

filosofie. In 1819 verscheen het hoofdwerk van Schopenhauer met de veelzeggende titel *De wereld als wil en voorstelling*.

In dit omvangrijke werk zet Schopenhauer op uiterst toegankelijke wijze zijn filosofie uiteen. Het eerste belangrijke element in zijn filosofie is de 'wil' die zich overal manifesteert en ons leven determineert. Schopenhauer benadert de wil als een blinde drang, een volstrekt ongemotiveerde en van elke grond verstoken drift (WWV2:447). Omdat deze wil doorgaans niet definitief bevredigd wordt, is ons leven rusteloos. Daarnaast ziet hij de wil als bron van al onze droefenis en al ons lijden (PP2:467). De verklaring hiervoor is, dat de wil door de mens niet herkend wordt als een kenmerk van ons wezen, maar als individuele uitingen die met elkaar in een concurrentiestrijd verwickeld zijn. De verklaring voor dit tragische feit zoekt Schopenhauer in een ander essentieel verschijnsel van deze wereld dat hij "voorstelling" noemt. Ons intellect neemt de verschijningswereld waar aan de hand van de kennisvormen 'tijd, ruimte en causaliteit' (PP2:161). Volgens Schopenhauer is de wereld van de verschijning om die reden slechts een 'hersenenfenomeen' (PP2:55). In deze verschijningswereld treedt een ogenschijnlijke "veelheid" op, terwijl de wezenlijke wereld, die van de ongedeelde wil, verborgen blijft. Als gevolg van onze gebrekkig aanschouwende kenvermogens zijn we volgens Schopenhauer nauwelijks in staat de wereld zoals zij in wezen 'is' te doorgronden. In zijn werken gaat Schopenhauer uitvoerig in op de verklaring en de oplossing van dit raadsel. De betreffende passages vertonen opvallende overeenkomsten met de vier edele boeddhistische waarheden.

De Vier Waarheden

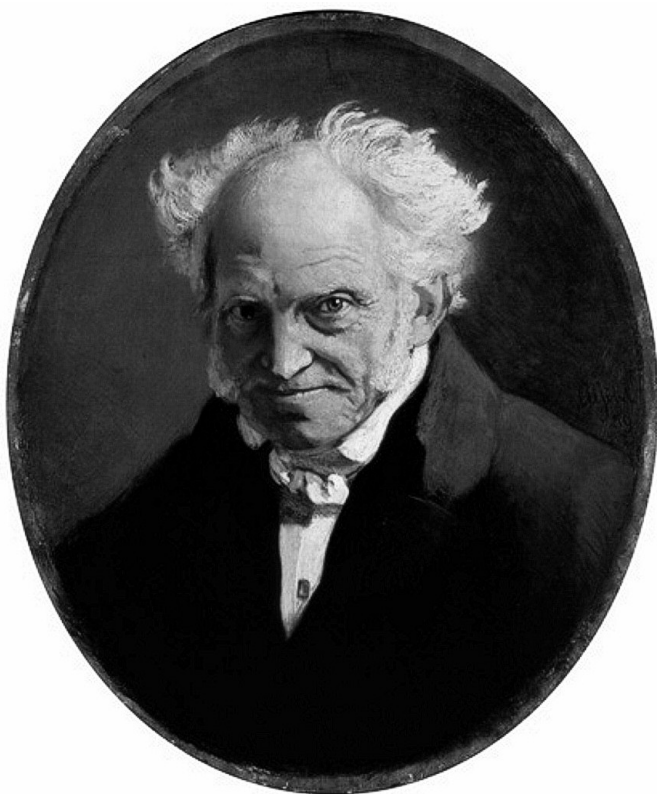
De vier edele waarheden van het boeddhisme zijn respectievelijk 'de waarheid van het lijden' ('dukkha'), 'de oorsprong van het lijden' ('samudaya'), 'het ophouden van het lijden' ('nirodha') en 'het pad dat hiertoe leidt' ('marga'). Schopenhauer refereert in zijn werk vrijwel niet aan het boeddhisme. Hij verwijst slechts eenmaal expliciet naar de vier edele waarheden van het boeddhisme (WWV2:777). Desondanks bevat zijn werk tal van diepzinnige passages die opvallende overeenkomsten vertonen met de vier edele waarheden die het centrale thema vormen van Boeddhisme's leer.

De realiteit van leed

De eerste edele waarheid van het boeddhisme is, dat we allemaal in zekere mate lijden (Nhat Hanh, 1999:15). Een deel van het leed is een gegeven realiteit. Daarnaast is er leed waar wij zelf de oorzaak van zijn. Over de realiteit van het lijden laat ook Schopenhauer geen misverstanden bestaan. "Heel het leven is in wezen lijden" (WWV1:456). Het lot van de mens is dan ook ontbering, ellende, verdriet, kwelling en dood (WWV1: 509). Mensen lijden om uiteenlopende redenen. Schopenhauer wijst in dit verband op niet bevredigde behoeften, pijn, angsten, hebzucht en frustraties.

De oorsprong van leed

De tweede edele waarheid van het boeddhisme is, dat het lijden een oorsprong heeft. Lijden is in belangrijke mate gebaseerd op

onwetendheid, namelijk het geloof in een zelf dat afzonderlijk en onafhankelijk van andere bewuste wezens bestaat (Yun, 2002:45). In werkelijkheid is echter alles één (Nhat Hanh, 2005:26). Schopenhauer benoemt expliciet de bron van het lijden. “De wil is de bron van al ons verdriet en lijden (PP2:467). Met de wil wordt vooral de waanvoorstelling van een onafhankelijk “zelf” bedoeld. De dieperliggende bron van leed is daarmee de menselijke onwetendheid. Schopenhauer stelt vast, dat in ieder mens een kolossaal egoïsme nestelt, terwijl egoïsme in wezen een illusie is. Al onze aardse verlangens en genietingen, zoals alle aardse goederen en het behoud van ons lichaam, zijn volgens Schopenhauer louter waanvoorstellingen.

Het beëindigen van leed

De derde edele waarheid is dat het lijden beëindigd kan worden. Dat betekent, dat we niet meer de dingen doen die ons doen lijden (Nhat Hanh, 1999:16). De weg naar de overwinning van lijden loopt via onthechting, prijsgeven en loslaten (Govinda, 1996:121). Ook volgens Schopenhauer behoort het einde van het lijden tot de mogelijkheden. Hij spreekt in dit verband van de ontkenning van de wil (WWV1:551). Dat komt neer op een bevrijding van onze gebrekkige voorstelling van de wereld en het leed dat hier het gevolg van is. In een wereld voorbij tijd, ruimte en causaliteit krijgen aardse concepten als leven en dood ook een hele andere betekenis. Wie de wil ontkent, wendt zich af van aardse wensen en genietingen (PP1:70).

Het achtvoudige pad

De vierde waarheid is het achtvoudige pad dat een einde maakt aan het lijden. De elementen van dit pad zijn ‘juist zien’, ‘juist denken’, ‘juist spreken’, ‘juist handelen’, ‘juist levensonderhoud’, ‘juiste ijver’, ‘juiste oplettendheid’ en ‘juiste concentratie’. Het achtvoudige pad van het boeddhisme komt in grote lijnen neer op het aannemen van de juiste houding. Wijsheid en discipline zijn hierbij de beste gids. Het bewustzijn biedt daarbij een rechtstreekse toegang tot de realiteit (Govinda, 1996). Bij het pad dat volgens Schopenhauer een einde maakt aan ons lijden, wordt een beroep gedaan op wijsheid en mentale discipline. Deze houding vraagt om een uitgebalanceerde manier van leven en een zekere berusting. Het betekent, dat aan extreme emoties, zoals vreugde en verdriet, niet meer dan gepaste ruimte wordt geboden. “De wijze houdt zich altijd afzijdig van gejubel en verdriet: geen enkele gebeurtenis verstoort zijn onbewogenheid” (WWV1:173). Schopenhauer moedigt ons aan om “net zo onverstoord als een zonnestraal te zijn” (PP12:741).

Ontkenning van de wil

De vraag daarbij is wel hoe de wil, die volgens Schopenhauer een overheersende rol speelt in ons leven, ontkend kan worden? Schopenhauer wijst in dit verband op de reële mogelijkheden van wilsvrije beschouwingen en willoze aanschouwingen (De Kool, 2005). De wilsvrije beschouwing betekent, dat inzicht verkregen kan worden in het wezen van de wereld voorbij de voorstelling. Niet ons gebrekkige kenvermogen, maar ons zelfbewustzijn verschaft ons de toegang tot het wezen der dingen (WWV2:226, 455; PP2:124). Ons zelfbewustzijn stelt ons daardoor in staat om wilsvrij te kennen (WWV1:309). Deze zuivere en volmaakte mogelijkheid van aanschouwelijk kennen verschaft ons veel vreugde (WWV2:313). We ontdekken dan de

harmonie die in het wezen van alle dingen besloten ligt (PP2:159). Daarnaast is ook een willoze aanschouwing volgens Schopenhauer vrij van leed.

“Bij esthetische aanschouwing verdwijnt de wil geheel en al uit het bewustzijn” (PP466-467). Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de kunst. Volgens Schopenhauer biedt de kunst door haar zuivere weergave van de wereld een boeiend en veelzeggend schouwspel. Wie dergelijke kunst aanschouwt, krijgt inzicht in het wezen van de wereld. Om die reden biedt de kunst aan de mens momenten van intens geluk. Wie vrede, rust en geluk zoekt, zal haar dus vinden in de wezenlijke wereld voorbij de voorstelling. Ook het boeddhistische principe van nirvana ligt voorbij alle vormen van het zichtbare leven (Yun, 2002:211).

Bron van inspiratie

Als filosoof bepleitte Schopenhauer wilsverzaking. Als mens liet hij de aardse wensen, genietingen en ambities echter niet aan zijn neus voorbijgaan. In dat opzicht was Schopenhauer geen boeddha (Safranski, 2006:485). Op latere leeftijd schuwde hij ook een zeker pragmatisme niet om zijn lezers te bereiken. Zijn laatste werk, de *Parerga und Paralipomena* (1851) bevat tal van praktische handvatten om het leven uiteindelijk zo aangenaam mogelijk te maken. Mede als gevolg van de mildere toon bereikt hij met dit werk het grote lezerspubliek. In 1860 stierf de grote filosoof, maar zijn nuchtere en scherpe inzichten leven voort. Net als boeddhistische geschriften is het oeuvre van Schopenhauer tijdloos en daarom nog steeds een onuitputtelijke bron van inspiratie. Dat komt niet alleen door het hoge stilistische niveau van zijn werken. Ook zijn toegankelijke schrijfstijl heeft daar in belangrijke mate aan bijgedragen. Schopenhauer had daar zo zijn redenen voor. “Wie de waarheid wil spreken, moet zich eenvoudig uitdrukken” (PP1:172).

Dennis de Kool is als onderzoeker verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Literatuur

- Erricker, C. (2003) Het boeddhisme, Aartselaar: Zuidnederlandse Uitgeverij.
- Govinda, A. (1996) Boeddhistische beschouwingen: de betekenis van de leer en de methoden van het boeddhisme voor westerse mensen, Nieuwerkerek a/d IJssel: Asoka.
- Kool, D. de (2005) “Schopenhauer: een boeddhist in de kast” in: Vorm & Leegte, Jaargang 10, Nummer 4, pp. 40-42.
- Nhat Hanh, T. (1999) Het hart van Boeddha's leer: van pijn en verdriet naar vreugde, inzicht en zelfkennis, Haarlem: Becht.
- Nhat Hanh, T. (2005) Vorm is leegte, leegte is vorm, Asoka: Nieuwerkerek aan de IJssel (derde druk).
- Safranski, R. (2006) Arthur Schopenhauer: de woelige jaren van de filosofie, Olympus: Amsterdam.
- Schopenhauer, A. (1999) De wereld als wil en voorstelling, Amsterdam: Wereldbibliotheek (tweede druk).
- Schopenhauer, A. (1999) De vrijheid van de wil, Amsterdam: Wereldbibliotheek (vierde druk).
- Schopenhauer, A. (2002) *Parerga und paralipomena*: kleine filosofische geschriften, Amsterdam: Wereldbibliotheek.
- Yun, H. (2002) Waarlijk leven: boeddhistische ethiek voor het dagelijks leven, Hoevelaken: Verba.

* * *
*

Geweldloosheid als Levenshouding

Actualiteit en spiritualiteit van Mahatma Gandhi ¹

Hans Feddema

Wat de mensheid intrigeert, is dat Gandhi een daadkrachtig spirituele man was met een grote morele authenticiteit. Die mild is zonder de mensen naar de mond te praten. Die weet wat het doel van onze levensreis is en zich bij alles laat leiden door zijn innerlijke stem, die ook de elite waarschuwt niet te vervallen in slaafse imitatie van het Westen. Die zonder leger iets presteerde, wat ieder potentieel in zich heeft, maar waarvoor hij of zij het moeilijk vindt de geestkracht op te brengen. Werd hij vooral bekend door zijn conflictoplossing, zijn erfenis is dus ook een krachtig consistente levenshouding met een heel eigen moderne spiritualiteit. Erg actueel, nu het in het Westen meer en meer gaat om 1) individualiteit, 2) authenticiteit en 3) innerlijke kracht.

Bovendien is die *satya graha* van hem niet louter een technisch model. Nee het is – en daarin was hij zijn tijd ver vooruit – een strategie van de liefde. Een bevrijdingsmodel met een eigen spirituele, kosmische visie. Een visie op de mens, die enerzijds vanuit angst opereert en macht najaagt, anderzijds ook iets goeds of een stukje God, *Satya*, in zich heeft, reden dat je hem, zegt Gandhi, niet mag doden, maar dat je hem juist moet helpen zichzelf te bevrijden van zijn angst en machtswellust. Vandaag zeggen psychologen hetzelfde.

Ik was als jonge vredesactivist in de jaren '80 nogal eens in de vroegere DDR. Ik hoorde dan van mensen, dat hun communistische machthebbers zo in de greep van angst en geweld waren, dat er in elk postkantoor, in elke grote winkel, ja in elke kerk tijdens de dienst soldaten met geweren aanwezig waren en dat daarom, zeiden ze me, Gandhi's model voor hen de enige optie was om zich van hen te ontdoen. In Leipzig organiseerden ze toen elke maandagavond met kaarsen in de hand stille tochten, die elke keer groeiden en het land uiteindelijk enorm elektrificeerden, wat mede verklaarde dat in 1989 de Berlijnse Muur viel, zonder dat er een schot werd gelost.

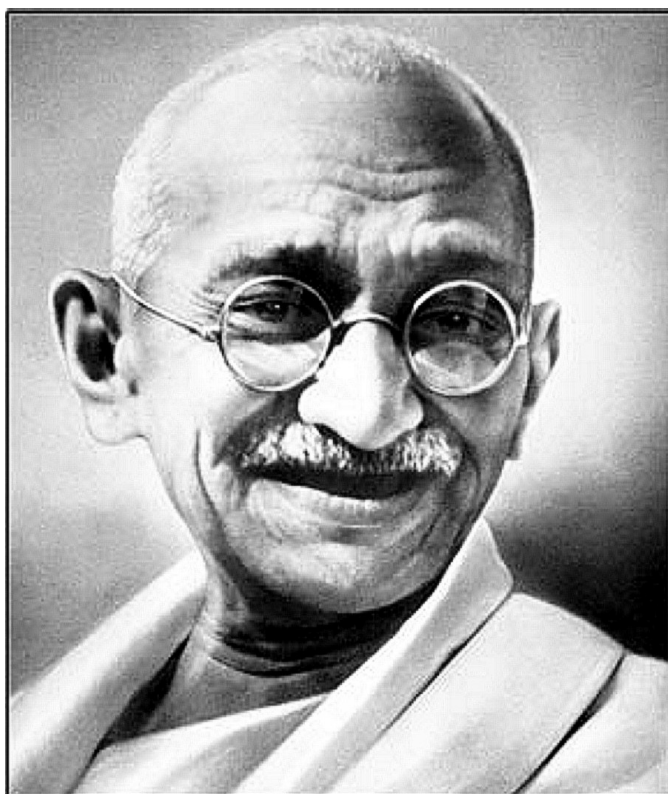
Ik was ook nogal eens in Israël. Daarvan herinner ik me de uitspraak van de latere premier Rabin: "Een leger kan een leger verslaan, maar niet een volk". Hij zei dat tijdens de eerste Palestijnse Intifada, toen deze nog geweldloos was en de Palestijnen eensgezind gandhiaanse '*self-reliance*' aan het opbouwen waren met o.a. een schaduw economie. Later kregen haat en geweld helaas de overhand en ontaardde de Intifada. De machthebbers in Israël waren daar niet rouwig om. Bepaald niet. Ze hadden nu het argument om (extra) geweld te gebruiken. Met als gevolg: meer haat en minder vrijheid. Tel uit je winst.

Ik ben niet pessimistisch over de wereld, de cultuur verandert langzaam, daarvoor hanteren antropologen de term '*cultural lag*'. Ik zie langzaam vooruitgang, ook dat de innerlijk krachtige Obama er nu is, maar de Palestijnen leren ons, dat je jezelf in de vingers snijdt, als je inconsistent bent qua strategie. Om Gandhi na te volgen, is het zaak in beide handen een olijftak te houden en geen mooi weer te spelen met een olijftak in een hand en een granaat achter de rug. Zoiets zet de tegenspeler op scherp om zich voor te bereiden op het moment, dat ik de granaat tevoorschijn haal. Ken jezelf, zei Gandhi. Dan weet je ook dat geweld een eigen dynamiek heeft.

Gandhi's geweldloosheid is ook een uitdaging voor elk van ons persoonlijk. Bij *ahimsa* gaat het erom doelen te bereiken zonder fysieke, psychische en materiële schade toe te brengen. Niet kwetsen dus. Dat is nogal wat. We verwonden of doden niet fysiek, maar vaak doen we dat wel psychisch. Bijvoorbeeld door over anderen te roddelen, hen te 'katten', bevoogden, negeren, vernederen en sociaal uit te sluiten of soms zelfs openlijk te treiteren en te pesten.

Allemaal vormen van psychisch geweld. Het is van belang de eigen schaduwen onder ogen te zien. Psychiater Carl Gustav Jung zei hierover: Wie naar buiten kijkt, droomt; wie naar binnen kijkt, wordt zich bewust. Men wordt niet verlicht door zich beelden van licht voor te stellen, maar door zich bewust te worden van de eigen duisternis.

Naast zelfvertrouwen is eerlijkheid over onze schaduwen dus essentieel. Dit omdat arrogantie het laatste is wat de mens past. Maar vooral, omdat ontkenning / verdringing van het geweld in ons leidt tot projectie. Erkenning van de eigen schadu-

wen werkt al helend. Als je ze niet erkent, krijgt het macht over je bij het minste of geringste. Aan zichzelf werken is dus geen luxe. Jung zei tijdens WO II: “De wereld hangt aan een zijden draadje, namelijk de psyche van de mens, de wereld wijzigt niet als het individu niet verandert”. De psychologie is nog een jonge wetenschap, maar door haar invloed, de vele therapie- en andere groepen en door het proces van individualisering, is de bewustwording sindsdien al sterk toegenomen, waardoor we vandaag Gandhi en zijn nadruk op het ‘ken jezelf’ en *soul-force* veel meer beginnen te begrijpen.

Strategische formules in Gandhi's geweldloosheid of *ahimsa* zijn:

1. dat ze niet symptomen bestrijdt, maar boven het geweld uitstijgt en dat we dus moeten leven naar wat we prediken,
2. dat spiritualiteit en *soul-force* ons daarvoor de kracht geven,
3. dat met open vizier wordt gestreden,
4. dat het goede niet kan worden afgedwongen met geweld,
5. mede daarom geen lijden moet toegebracht, maar dat er in het uiterste geval bereidheid is zelf lijden op zich te nemen,
6. dat geweldloosheid zich richt op het beste in de ander en
7. mede daarom vijandschap en haat taboe zijn,
8. dat in de geweldloze strijd het middel minstens zo belangrijk is als het doel en dat we daarin consistent moeten zijn en
9. dat er een goede verstandhouding met de persoon van de tegenstander is.

Maar kunnen mensen zo'n strategie van de liefde opbrengen, als ze bij zichzelf geen innerlijke vrede constateren? Kunnen we überhaupt wel in vrede leven met een ander, laat staan vrede bij hem brengen, als we niet in staat zijn in vrede te leven met onszelf? Moeten we niet allen veel meer aan onszelf gaan werken, voordat we bijvoorbeeld een Gandhi kunnen nazeggen: “Ik heb van vijanden vrienden gemaakt. Mijn grootste succes was, dat de Britten India verlieten als vrienden”. En het verzoeningsbeleid van Mandela en Tutu dan? Kunnen we vergeven? Soms moet je half wankelende dictators een vrijwillige ballingschap aanbieden om verdergaand lijden en bloedvergieten te voorkomen. Of zeggen we ‘nee, we willen wraak’?

De spirituele giganten Gandhi, Mandela en Tutu waren zich bewust van angst als dodelijke factor. Gandhi noemde het de oorzaak van geweld. Een letterlijk citaat van hem: “Onze ware vijanden zijn onze angst, hebzucht en egoïsme”. Angst maakt ons klein of laat ons in zelfafwijzing belanden, de ziekte van deze tijd, die behalve tot depressie ook leidt tot negativisme. Dit met alle gevolgen van dien, nu we door de kwantumfysica weten dat 1° alles energie is en 2° dat we non-lokaal verbonden zijn met het bewustzijn van andere mensen. Gooi je dus zelfafwijzing en negativiteit de lucht in, dan bevordert je het tegendeel van wat Gandhi *ahimsa* noemt. We leven mede door het proces van individualisering in een tijdsomslag. Het gaat nu in het leven om zelfvertrouwen, authenticiteit en spirituele kracht. Alle drie zaken die Gandhi al sterk benadrukte. Van Inayat Khan is de Soefi-wijsheid: “Vechten met de ander geeft oorlog en worstelen met zichzelf geeft vrede”. Eerst jezelf transformeren, wist ook Gandhi.

“Geweldloosheid”, zei hij eens, “is zachtmoedig, het kwetst nooit, het is als het goed is niet een gevolg van boosheid, het is nooit bedillerig, nooit ongeduldig, nooit schreeuwend en lijnrecht tegenover dwang”, eraan toevoegend, “en ik zal niet wachten tot het hele volk zich daartoe heeft veranderd, maar zonder omwegen een begin maken bij mezelf”. Zelf

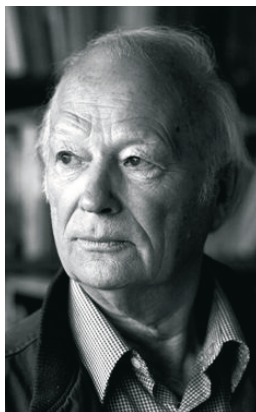
voorleven dus. Door de ontdekkingen van de kwantumfysica geldt te meer de klassieke uitspraak van ‘zoals de mensen zijn, zullen de tijden zijn’. Ook dat engagement is gedoemd te falen, als we niet in de gaten hebben, dat een conflict dat we buiten onszelf tegenkomen vaak een uitdrukking is van een conflict in onszelf. Zijn we niet te veel bezig anderen te veranderen om zo onze eigen probleem op te lossen? Ook in het groot bij militaire interventies? Het Westen is zo bevoogdend, hoor ik vaak als antropoloog onderweg.

De progressieve Amerikaan George Kennan zei eens: “Bevoogden en onszelf beschouwen als leraren voor de rest van de wereld is verwaand en ondoordacht. Als jij denkt dat jouw manier van leven navolging verdient, dan is de beste aanbeveling niet: anderen de les te lezen, maar zelf het goede voorbeeld geven”. Inderdaad niet bevoogden, ieder heeft zijn eigen proces. Gandhi: “Kijk naar mijn levenswijze, hoe ik leef, woon, eet, zit, praat en me gewoonlijk gedraag, al die dingen samen in me, dat is mijn religie”. ‘Ahimsa kan niet zonder zelfaanvaarding, niet zonder gevoel voor het hogere en niet zonder liefde voor de mensheid’. Dat hogere, volgens hem een ‘ondefiniceerbaar mysterieuze kracht die alles doordringt’, noemt hij behalve God: Waarheid, Bewustzijn en Essentie, alle godsbeelden die de laatste jaren bij ons ook in zwang komen. Ook dat we een stukje God in ons hebben. Gandhi was qua bewustzijn, ja in vele opzichten, zijn tijd vooruit.

Gandhi had zijn successen, omdat hij opereerde, niet vanuit het dualistische wij-zij, maar vanuit eenheidsbewustzijn en het hart, wat ook betekende: inlassen van stilte, weet hebben van de wetten van het universum en luisteren naar je innerlijke stem.

Vandaag zien we in, dat zo'n houding een enorme kracht is en leidt tot vrijheid, authenticiteit en individualiteit. Gandhi was een voorloper van deze nieuwe attitude, die aan het opkomen is. “Bij de meeste mensen slaapt de geest, waardoor het hun ontbreekt aan *soul-force* maar als al een mens die geest bij zich doet ontwaken, wordt daarmee de aarde een beetje opgetild”, zei hij eens.

Soul-force is een enorme kracht, via welke je leeft vanuit een hoger ideaal en via welke je niet gericht bent op eenzaamheid, angst, rivaliteit, wrok, iemand gebruiken, op tekort en eigen belang, maar meer op gelijkwaardigheid, verbinding, mededogen, vrijheid, geven en denken in overvloed. Luther King formuleerde het als volgt: “De zwakte van geweld is, dat het een neergaande spiraal is en juist datgene opwekt wat je wilt vernietigen. Met geweld kun je de hater doden, maar niet de haat. Met geweldloosheid hebben we echter een kracht die groter is dan een kernbom. Want een bom kan alleen vernietigen, maar geweldloosheid kan harten veranderen”. ||

Dr. Hans Feddema is antropoloog, publicist, bestuurslid van De Linker Wang en voorzitter van de Beweging voor Geweldloze Kracht; www.hansfeddema.nl

¹. Toespraak gehouden te Den Haag en Wassenaar ter gelegenheid van de internationale vredesdag in oktober, de geboortemaand van Mahatma Gandhi.

20 jaar na de 'mahaparinirvana' van Osho

Vrij zijn in het hier en nu

Ojas Th. de Ronde

Pune (India), 19 januari 1990, nu twintig jaar geleden. In de Boeddhal van de ashram van de Indiase mysticus Osho horen enkele duizenden het nieuws: Osho heeft zojuist zijn lichaam verlaten. Hij heeft zijn 'mahaparinirvana' bereikt. Een schok, ontsteltenis, verdriet. Er is weinig tijd in India als iemand sterft. De crematie volgt bijna onmiddellijk. Tot diep in de nacht zingen de leerlingen. Verdriet, maar ook vreugde. Osho leerde alles in vreugde te aanvaarden. Ook de dood van een geliefde Meester.

De volgende morgen al heel vroeg wordt de ashram overspoeld door journalisten uit India en de hele wereld. Men wil alles weten van Osho, de rebelse goeroe die over de hele wereld mensen wakker schudde. Wat was zijn boodschap? Wat heeft hij nagelaten?

Als enige tijd later zijn as feestelijk wordt bijgezet in de 'samadhi' van de ashram wordt tussen de rozen een kleine gedenksteen zichtbaar: 'Osho. Nooit geboren. Nooit gestorven. Bezocht deze planeet van 11 dec 1931 – 19 jan 1990.'

Een moment van vrijheid

Het is nu twintig jaar later, en nog steeds herinner ik me die tijd alsof het gisteren gebeurde. Osho had ik in de jaren '70 als mijn Meester mogen herkennen. In die tijd nog een vrij nieuw fenomeen in het Westen. We kenden spirituele leraren. Maar Meesters bij wie je in een ashram ging wonen en die je de hele dag hielp de identificatie met je ego te los te laten en zo in het hier en nu te 'ontwaken', dat was tamelijk nieuw voor een Westerling. Toch heb ik dat toen vier jaar mogen doen en keerde daarna naar het Westen terug. Af en toe ging ik nog wel naar Pune, om Osho te zien, en zo ook in januari 1990. Maar toen met het bange vermoeden dat hij niet lang meer zou leven. Dat vermoeden kwam uit. Op 17 januari mocht ik hem nog een keer zien. Twee dagen later hoorden we dat Osho zijn lichaam had verlaten.

Ofschoon ik bang was dat het zou gebeuren, was de schok en pijn voor mij immens. Voor mijn gevoel had ik aan Osho alles te danken. Hij had de versluisende dromen en nachtmerries van mijn ego vaak van me afgenomen, zodat de werkelijkheid even zonder sluier te zien was. Nu was hij niet meer in zijn lichaam, kon ik hem niet meer zien of horen, niet meer lachen om zijn grappen, niet meer dansen in zijn aanwezigheid.

Als een flits ging het door me heen: wat was zijn boodschap ook weer? Laat ik dat vooral niet vergeten, dacht ik in paniek. En op dat moment barstte ik uit in lachen: Osho had helemaal geen boodschap die je kon onthouden. Hij had voortdurend alles wat je als zijn boodschap zou kunnen begrijpen van je weggehaald. En je daarmee de kans gegeven om helder in het moment te zijn, los van alles, open, alert en vrij.

Dat overkwam me toen opnieuw. Ik vluchtte niet weg van de pijn, maar ging er helemaal in, liet alles toe. Mijn hart opende zich in overgave en er kwam helderheid. Mijn gedachten en emoties kregen ruimte en werden helder zichtbaar. Er was een helder aanwezig zijn, open voor de chaos van emoties in en om me heen, open voor de beelden van dansende en verstilde mensen, open voor huilen en lachen. Mijn lichaam dansde en zong. Het was energie die spontaan en vrij bewoog. En

in de kern een diepe aanwezigheid die als heel wezenlijk en natuurlijk aanvoelde, een eenvoudig gewaar zijn, onbekommerd vrij zijn. Een laatste cadeau van de Meester.

Een mens ontwaakt.

Wie is Osho en wat is zijn geheim? Die vraag werd Osho eens op de man af gesteld door Roberta Green, een journaliste van Santa Ana Register, toen Osho in Amerika verbleef.

De journalist vroeg Osho: 'Wie bent u?' En hij antwoordde: "Ik ben gewoon mezelf. Geen profeet, geen Messias, geen Christus. Maar een gewoon mens...net als u". Roberta Green was het daar niet mee eens, waarop Osho antwoordde: "Dat is waar...! U slaapt nog – maar dat is niet zo'n groot verschil. Eens sliep ik ook nog; en eens bent u in staat te ontwaken. U kunt op dit ogenblik ontwaken, niemand staat dat in de weg. Dus dat verschil heeft gewoon geen betekenis." ⁽¹⁾

We raken hier aan het geheim van Osho. Osho is een ontwaakte mens. Osho zelf zegt daarover: "Zolang ik me kan herinneren – sinds mijn prilste kindertijd – heb ik de poort naar verlichting gezocht. Die gedachte moet ik hebben meegedragen uit mijn vorig leven, want ik herinner me geen enkele dag uit mijn kindertijd in dit leven dat ik er niet naar zocht.... Dat wakte natuurlijk argwaan in mijn omgeving. Men kon niet begrijpen waarom ik zo anders was dan andere kinderen, waarom ik vaak uren achter elkaar met de ogen dicht bleef zitten, soms de hele nacht aan de rivieroever naar de sterrenhemel bleef kijken. ... In mijn eigen huis was ik bijna een afwezige geworden... Maar ik vond het heerlijk zoals ik een nietsheid, een niemand, een afwezige was geworden... Natuurlijk verklaarde iedereen mij voor gek. Maar voor mij werd die gekte tot meditatie en het hoogtepunt van die gekte opende de poort."

Dat gebeurde op 21 maart 1953. Zoals Osho het zegt: "Vele levens lang had ik eraan gewerkt – gewerkt aan mezelf, geworsteld, gedaan wat maar mogelijk is – en er gebeurde niets. En nu begrijp ik waarom er niets gebeurde. De inspanning zelf was de hinderpaal, de ladder zelf stond in de weg, de hele drang om te zoeken was de sta-in-de-weg... Kort voor 21 maart 1953, zeven dagen ervoor, hield ik op aan mezelf te werken... En de dag dat de inspanning stopte, stopte ik ook." Het ik, het onbewuste ego, was doorzien en transformeerde. Osho ontwaakte in een nieuwe dimensie. Hij had de ware aard van het menszijn ontdekt.

Vele gezichtspunten ineen

Voor de buitenwereld veranderde er niet veel. Osho ging gewoon door met zijn studie filosofie aan het Jain College, studeerde daar cum laude af en kreeg een hoogleraarschap filoso-

fie aangeboden aan de Universiteit van Jabalpur. Zijn onconventionele en uitdagende benadering van lesgeven trok daar veel studenten, maar met het verstrijken van de jaren ging hij steeds meer tijd vrij maken buiten zijn lesverplichtingen en begon heel India te bereizen voor openbare spreekbeurten.

Daar trok hij vaak duizenden toehoorders. Hij gaf nieuwe uitleg aan traditionele heilige teksten en sprak over de crisis waarin de mensheid terecht was gekomen. Osho: “De mensheid beleeft nu een van zijn meest kritische momenten in haar geschiedenis en het is een crisis met ontzaglijke dimensies: of hij wil sterven of hij wordt opnieuw geboren. We kunnen de uitdaging aannemen in een wereldwijde poging het menselijke bewustzijn te transformeren.”

Om hierover te kunnen communiceren moest Osho het vocabulaire van de moderne mens leren kennen. Osho: “Tot ons geluk is de wereld nu zo klein, dat je niet plaatselijk bepaald kunt zijn. Of je wilt of niet, je kunt niet lokaal bepaald zijn. Je moet met Confucius rekening houden, je moet Krishna in gedachten houden, je moet Socrates in gedachten houden, je moet Bertrand Russel in gedachten houden. Tenzij je aan de wereld denkt als een eenheid, en aan alle bijdragen van de verschillende genieën, ben je niet in staat met de moderne mens te praten... Het werk is onmetelijk, maar spannend – het vanuit verschillende gezichtspunten onderzoeken van de menselijke genialiteit. Als je het licht van begrip in je hebt, kun je zonder enige moeite tot een synthese komen.” Hoe? “De synthese zal niet alleen van alle religieuze mystici zijn – dat is een deel. De synthese moet ook alle kunstenaars en hun inzichten omvatten, en ook de inzichten van alle wetenschappers.... Ze lijken, oppervlakkig gezien, niet met elkaar in overeenstemming, tenzij je een diep inzicht hebt in dat waarin ze allemaal kunnen versmelten en één worden.”

Meditaties voor de 21e eeuw

De spreekbeurten beëindigde Osho vaak met meditaties. Daarbij ontdekte hij hoe moeilijk de moderne mens kon ontspannen. “Toen moest ik nieuwe meditatiemethoden bedenken die eerst spanning teweegbrengen – meer spanning. Ze doen zoveel spanning ontstaan, dat je er gewoon gek van wordt. Dan zeg ik: Ontspan... als je dan stopt, val je gewoon van die hoogte in een diepe afgrond. De afgrond is het doel, maar de spanning kun je als middel gebruiken.”

Kern daarbij was: leren aandachtig, zonder oordeel gewaar te zijn. Osho: “Getuige zijn is de sleutel die ik mijn leerlingen geef, de meestersleutel. Ik geef je geen andere discipline, want die zal je niet helpen. Je onbewuste ego is er meteen bij en de discipline zal dat alleen maar bedekken. Je lijkt dan een heilige, maar bent even onbewust als daarvoor.... Ik ben er alleen in geïnteresseerd je bewust te maken. En op het moment dat je je bewust wordt van je daden, je gedachten, je gevoelens... Als je daar de smaak van te pakken hebt gekregen, dan ben je – zelfs als je in de hel bent – in de hemel.”

Wie op deze manier mediteert, kan midden in het volle leven staan en tegelijk in de nieuwe dimensie van een getransformeerd bewustzijn. Osho noemt dit de geboorte van de nieuwe mens: “Mijn boodschap is eenvoudig. Mijn boodschap is een nieuwe mens, homo novus. ... De nieuwe mens is niet of/of – hij is en/en. De nieuwe mens is aards en goddelijk, werelds en onwerelds. De nieuwe mens aanvaardt zijn totaliteit en hij beleeft die zonder enige innerlijke onenigheid, hij is niet gespleten. Hij transcendeert dualiteit, hij is niet schizo-

freen. Hij is zinnelijk en spiritueel – lichamelijk, opgaande in het lichaam, in de zinnen, genietend van de fysieke wereld en van alles wat het lichaam mogelijk maakt, en bovendien is er een grote bewustheid, een buitengewoon bewust aanwezig zijn... Hij vindt God niet ver weg, maar in het hier en nu.”

Bevrijdende kennis van het hart

Al is Osho nu niet meer in zijn lichaam, zijn leven en werk zijn voor tallozen een blijvende bron van inspiratie. Zij kunnen putten uit de erfenis van Osho. Hij liet een groot aantal nieuwe meditaties na en ook 2500 lezingen in het Hindi en 3000 in het Engels. Deze zijn neergelegd in 400 boeken, waarvan er meer dan 120 in het Nederlands zijn vertaald ⁽²⁾. Alles gericht op meditatie en transformatie van het bewustzijn van de moderne mens.

Niet altijd had Osho een positieve pers. Tijdens zijn leven werd zijn naam vaak zwart gemaakt. Was dat omdat men niet kon vatten wat er rondom met mensen gebeurde? In ieder geval is dat tegenwoordig anders. Zo zei onlangs nog Dr. Manmohan Singh, premier van India: “Osho zal nog lang in herinnering blijven als een groot filosoof, heilige en mysticus van de vorige eeuw. Zijn leven en werk zullen komende generaties blijven inspireren en zijn krachtige boodschap van de essentiële eenheid van de mensheid zal ons helpen een nieuwe ethische code te ontwikkelen voor de verbetering van de menselijke conditie.” ⁽³⁾

En dan is er het ongeziene werk in de harten van honderdduizenden die via zijn boeken, cd's, artikelen of meditatiemethodes in contact komen. Talloze meditatiecentra over de hele wereld getuigen ervan. De ashram in Pune waar Osho leefde, is een bloeiend 'International Meditation Resort' met tienduizenden bezoekers per jaar en in Delhi bloeit een vitaal Oshodham. Maar ook Nederland kent een levendige vereniging van vrienden van Osho, die een aantal jaren geleden nog een goed bezocht symposium 'De Wetenschap van het Hart' organiseerde ⁽⁴⁾. Ook kent Nederland een groot aantal Osho Meditatiecentra. Midden januari dit jaar werd in deze centra met feestelijke meditatiedagen Osho's 'mahaparinirvana' gevierd. Het motto was: 'Vrij zijn in het hier en nu'. Osho blijkt velen van ons blijvend te kunnen inspireren. Wie hem kent, leert zichzelf kennen en vindt zo wezenlijke vrijheid.

Ojas Th. de Ronde behaalde in 1970 zijn doctoraal theologie aan de Universiteit van Nijmegen. Daarna verbleef hij enige jaren als spiritueel zoeker in India. Na zijn terugkeer in Nederland begon hij, samen met zijn vrouw, het coaching- en counselingbureau Fenix en werd hij docent aan de Humanuniversiteit, een internationaal centrum voor therapie en meditatie. Momenteel geeft hij workshops, schrijft artikelen en verzorgt wekelijkse webradio uitzendingen 'De Nieuwe Mens', www.denieuwemens.eu

Noten

- (1) Deze en volgende citaten over Osho's leven zijn genomen uit: Osho: Biografie. Uitgegeven door Osho Publicaties, 2006.
- (2) Bekende boeken zijn 'Tantra, het allerhoogste inzicht', een klassieker over het Tibetaanse Boeddhisme en 'Het Mosterdzaad'. In dit laatste boek haalt Osho, aan de hand van teksten uit het Thomas Evangelie, Jezus onder het stof van eeuwen christelijke mythen en dogma's vandaan. Meer informatie: www.oshonl.nl
- (3) www.tribuneindia.com/2005
- (4) www.vrienden-van-oshonl.nl

* * *

Verborgen Geschiedenissen

Johan Pameijer

Een verrassende verschijning van Jezus in een Ephesisch tuingraf prikkelt al twintig eeuwen lang de verbeelding. Door het verschijnen van “Het grote boek der apokriefen”, samengesteld onder redactie van de bekende gnosiskenner Jacob Slavenburg, wordt het aan de vergetelheid ontrukkt. Meer dan zestig geheime vroegchristelijke teksten vullen ruim 1100 pagina’s van een lezenswaardig alternatief voor de Bijbel. In de ogen van de kerkvaders vonden deze manuscripten geen genade, maar ze completeren wel degelijk ons beeld van de cultuur in het oude Nabije Oosten. Wat al te gemakkelijk zijn deze getuigenissen van wat er onder de bevolking leefde naar het rijk der fabelen verwezen.

Vergeleken met de bekende verhalen uit de canonieke evangeliën hoeven ze zeker niet minder waar te zijn. Wellicht bevatten ze informatie die de preutse kerkleiders van die tijd liever niet aan de openbaarheid wensten prijs te geven. Een voorbeeld is een verhaal over de kuise Drusiana, gehuwd met de beruchte veldheer Andronicus, en haar weerzinwekkende minnaar Callimachus. Luister naar de vertelling in de Handelingen van Johannes. De onbekende schrijver noteerde het naar aanleiding van een zeer curieuze verschijning van Jezus.

In het sombere duister van de grafkamer werd zijn lichtende gestalte plotseling opgemerkt door een lijkschender. Hij zat op de baar van een dode vrouw. De mysterieformule die hij tot de voorname Callimachus sprak, daverd nog steeds als een rollende donder door het firmament: “Sterf om te leven”. Geen uitspraak die je licht vergeet. Waaraan dankte Callimachus het voorrecht van zijn levensbepalende ontmoeting? Het antwoord zal vele lezers verbazen. Hij dankte aan haar zijn onweerstaanbare begeerte om de vrouw van de veldheer te bezitten.

Drusiana had voor een leven in kuisheid gekozen. Zelfs haar man Andronicus mocht het bed niet met haar delen. Heel Ephese scheen daarvan op de hoogte te zijn. De roddels rondom het stel vulden de lucht van de elegante stad. Callimachus deed alsof hij niets hoorde, vastbesloten als hij was om zijn huwelijksrechten op te eisen.

Op een keer vernam hij dat Drusiana dood was. Met het volle gewicht van zijn waardigheid probeerde hij haar tot overgave te dwingen. Ze weigerde en hij bleef aandringen. Toen vluchtte ze in een ziekte, die haar naar de dood sleepte. In de weelderige tuin bij zijn huis liet de veldheer een graf bouwen, waar ze, in aanwezigheid van Johannes, werd bijgezet. Terwijl hij de deur van het graf afsloot, bekende hij tegenover de apostel: “Ik waardeer het dat zij rein is gestorven.”

Die nacht slopen twee schaduwen tussen de pijnbomen en bremstruiken door naar het graf. Een gedempte stem kraste: “Heb je de sleutel?” Het knarsen van het slot verstoorde de stilte en Callimachus wrong zich onbeheerst naar binnen. Bij het licht van hun fakkel dansten hun schaduwen in groteske figuren over de witte muren en het verstijfde lichaam in grafdoeken. Verteerd door een brandende begeerte begon Callimachus het ontzielde lichaam van de grafgewaden te ontdoen. Wild scheurde hij ze los, trok ze van het lichaam weg en smeed ze achter zich op de grond. Zijn handlanger, Fortunatus, de rentmeester van Andronicus, hoorde geschokt zijn gemompel aan. “Waarom? Waarom? Waarom moest het zo Drusiana? Had dit gedaan toen je nog leefde..”. Bijna was ze ontkleed. Plotseling greep het noodlot in.

Een sissende slang

“Toen er alleen nog maar een hemd om haar naakte lichaam was overgebleven, verscheen er ergens vandaan een slang, waardoor de rentmeester met een slag werd gedood. De jonge Callimachus sloeg hij niet, maar slingerde zich onder vreselijk gesis om zijn benen.. En toen hij neerviel, kroop de slang omhoog en ging boven op hem zitten”. De mededelingen in de Handelingen van Johannes zijn sober, maar juist daardoor zo indrukwekkend. De scène verstijft nu tot een bloedstollend tableau, een aanklacht tegen de verstoorde vrede na de dood.

Een nacht lang bleef het afschuwelijke tafereel in stand. De eerste zonnestralen verjoegen de ochtendnevels, toen de veldheer Andronicus en de apostel Johannes het graf naderden. Volgens christelijk gebruik wilden zij in aanwezigheid van de overledene het brood breken, zegenen en het consumeren... Maar de sleutels waren zoek. Alles wees erop dat het tuingraf was geschonden. De stalen deur hing half open in zijn zware scharnieren. Voorzichtig duwde Andronicus die opzij en keek naar binnen. Zijn ademhaling stokte. Aan de voet van het doodsbed zat een stralende jongeling. De schrijver verzuimt te vermelden wie deze jongeman is, maar uit alles blijkt dat Jezus wordt bedoeld. Ook Johannes herkende de meester, wiens geliefde leerling hij was.

De liefdevolle blik verdreef alle angst. De zachte stem van Jezus streelde zijn oor. “Ik ben hier om Drusiana. Jij, Johannes, zult haar opwekken”. Even zweeg hij om het effect van zijn volgende woorden te versterken. “Ik heb haar zojuist als de mijne aangetroffen”. Na een ogenblik vol geladen stilte vervolgde hij minzaam: “Ik ben ook hier om hem, die daar op de grond ligt”. Een schok van afschuw doorsidderde Andronicus. Met groot afgrijzen zag hij naast zijn dode rentmeester de slang liggen, die het lijk van Callimachus bijna verpletterde. “Wat moet dat hier? ”, stamelde hij. Ontdaan kreeg hij te horen dat Callimachus had geprobeerd om “zijn zuster” te onteren. De toestand van haar half ontklede lichaam sprak boekdelen.

Opwekkingen

De gebeurtenissen volgen elkaar nu snel op. Onderbroken door moraliserende toespraakjes en gebeden zijn we achtereenvolgens getuigen van de opwekking van Drusiana, Callimachus en Fortunatus. In het verhaal ontwikkelen de twee lijkschenders zich duidelijk tot twee aspecten van dezelfde ziel. Callimachus bekeert zich, terwijl zijn alterego Fortunatus de macht van zijn redders vervloekt en terug verlangt naar de dood. Op zijn vlucht sterft hij alsnog aan de gevolgen van de slangenbeet. Maar Callimachus heeft een vol uur nodig om op

verhaal te komen. De schurk begint ons zelfs sympathiek te worden. Drusiana cijferde zichzelf volledig weg. De uiterste onthechting reduceerde haar tot een lijk, maar ze maakte de doorgang volledig vrij voor de intrede van God. Die liet haar herleven in de hoogste regionen van bewustzijn.

Hoe haalde een stichtelijke auteur als de vermeende Johannes het in zijn hoofd om zo'n aanstootgevende metafoor op te roepen? Het verhaal is rijk voorzien van moraliserende toespraken. Wonderen voltrekken zich met alledaags gemak. Wilde de schrijver echt alleen maar de geslachtelijke liefde veroordelen ten gunste van het kuisheidsideaal? Een intelligent man als hij kon toch weten dat kuisheid in extremis het einde van de mensheid inluidt?

Vanuit gnostisch perspectief symboliseert Drusiana de wereldmoeder, die de materie verzaakt. Haar tegenspelers Callimachus en Fortunatus zou je kunnen vergelijken met de goede en de slechte rover, die aan weersijden van Jezus met hem gekruisigd zijn. De ene bekeert zich, terwijl de ander volhardt in zijn fouten.

Nooit zullen we weten in hoeverre onder dit verhaal een historische basis aanwezig is. Was het een louter verzinsel, een pikante metafoor of vond het echt plaats in het lichtzinnige Ephese. Het doet er niet toe, nu we weten hoe bizar en effectief de apocriefe literatuur wel is. Oprijzend uit een milieu van mythen en symbolen verwijzen zij ons naar een decadente cultuur in zijn nadagen. Aan de ene kant vind je de naïeve vertellingen over de jeugd van Jezus en zijn moeder Maria, aan de andere kant bevinden zich de min of meer mystieke openbaringen van de verschillende apostelen. Daar tussenin brieven en fragmenten van vergeten evangeliën. Het boek opent met een reeks agrapha, uitspraken van Jezus, gevonden in veelal niet meer beschikbare manuscripten en soms in de gnostische bibliotheek van Nag Hammadi opgedoken manuscripten. Soms zijn er ook verrassende confrontaties, zoals de nu volgende afdaling van Jezus in het dodenrijk, voor ons vastgelegd in de Openbaring van Petrus.

Dood aan de dood

In de roes na de verrijzenis vertelt Jozef van Arimathea aan de hogepriesters Annas en Kajafas, Nicodemus en Gamaliël, dat Jezus in het dodenrijk is afgedaald om een aantal prominente overledenen uit het Joodse verleden tot het leven terug te roepen. Onder ede wordt de verklaring schriftelijk vastgelegd. Te middernacht verdreef een groot licht de duisternis en aartsvaders en profeten raakten in vervoering door het nieuwe leven dat door hun ledematen gutste. Ook Johannes de Doper herrees en hij riep de aartsvaders en profeten op om boete te doen, omdat ze in de dwaze bovenwereld afgoden hadden vereerd en zelfs zonden hadden begaan. Wie gelooft in de Zoon van God wordt gered, maar wie niet in hem gelooft, wacht veroordeling.

Na de herleving van de voorvader Adam en zijn zoon Seth komt Satan de vreugde verstoren. Jezus heeft hem veel kwaad berokkend, hem gedwarsboomd en zijn dienaren vervolgd. Alwetend en onverzadigbaar dodenrijk, hou je gereed opdat je hem vast kunt pakken als hij komt. Maar het dodenrijk, hier voorgesteld als een boosaardig levende entiteit, twijfelt. Als hij anderen uit het graf kan opwekken, door welke kracht dan ook, kan hij dan wel worden vastgehouden? Onrust bekruipt allen die door het rijk der duisternis verzwolgen zijn. Mismoe-dig klaagt het dodenrijk over buikpijn. De buik der aarde

kreunt en steunt. Angstig smeekt het dodenrijk zijn aanvoerder Satan hem niet hierheen te brengen, want als hij komt zal er geen enkele dode voor het dodenrijk resteren.

Dan daverd er een donderslag door het rijk der doden. Een stem buldert de tekst uit psalm 23: "Open uw poorten, heersers. Eeuwige poorten, ga open, zodat de koning der Ere kan binnengaan." Het dodenrijk sputtert nog wat tegen, maar tegen de intrede van Jezus is geen poort bestand. Krakend storten de bouwsels in elkaar en de ijzeren sluitbalken worden verbrijzeld. De boeien vallen van de doden af en in vrijheid wrijven zij hun polsen en strekken hun armen uit naar de binnentredende Koning der Ere. Bevreesd merkt het dodenrijk op verslagen te zijn. Met een machtige greep houdt de Koning der Ere de Satan in bedwang en roept: "Boei zijn handen en voeten, hals en mond met ijzers."

De uitnodiging tot zelfkennis wordt in deemoed aanvaard door het verpersoonlijkte dodenrijk. Nu het zijn eigen kwaad heeft ontmaskerd als een dwangmatige illusie, keert het zich naar de bange Satan. "Terwijl je de Koning der Ere wilde doden heb je jezelf gedood. Nu ik je zal vasthouden, zul je ervaren wat het is om kwaad te doen. O opperste duivel, begin van de dood, wortel van de zonde, doel van het kwaad, wat vond je voor kwaads aan Jezus dat je op zijn ondergang uit was?"

Terwijl het dodenrijk met Satan in gesprek was, wekte Jezus de dode aartsvaders, profeten, martelaars en voorouders op, zette hen overeind, bekruste hen, nam hen onder zijn armen en vloog het dodenrijk uit.. Hij begaf zich met hen naar het paradijs en vertrouwde alle rechtvaardigen aan de aartsengel Michael toe.

"Heden zult gij met mij....."

Bij de poort naar het paradijs naderden hem twee oude mannen. "Wie zijn jullie dat jullie de dood niet hebben gezien?" informeerde Jezus. Het bleken Henoch en Elia te zijn, de twee die van stond af aan werden opgenomen in de hemel. Terwijl ze met elkaar spraken, naderde behoedzaam een kleine, sjofele man. Hij zag er uit als een bedelaar en droeg een kruis op zijn schouders. "Ik ben met Jezus gekruisigd omdat ik een dief was. Maar aan het kruis zag ik de wonderen die hij deed en ik heb me bekeerd. Toen zei hij tegen mij: "Heden zult gij met mij in het paradijs zijn. Hier ben ik dan. Ik zag jullie aankomen en ben jullie tegemoet gegaan." Toen spraken de verlostes doden uit een mond: "Groot is de Heer en groot is zijn macht."

Het terzijde schuiven door de Kerk van Rome van een niet aanvaarde openbaring was niet tactvol, want het bevatte de onwaarschijnlijk positieve belofte aan een doodgewone burgerman en -vrouw dat je geen aartsvader of profeet hoeft te zijn om in het paradijs te worden toegelaten. Zelfs voor een rover die zijn fouten erkent en in de Christus zijn Hoger Zelf herkent, gaat de poort des hemels open. Het paradijs is toch niet het exclusieve paleis voor koningen en prinses van de geest. Ook degene die juist op tijd de illusie van het ego hebben doorzien, mogen hopen op een eervol plekje aan de zijde van God.

Juweeltjes

Talrijke juweeltjes van deze orde stralen op uit "Het Grote boek der Apokriefen". Na de verbanning door de Kerk raakten ze in de vergetelheid. Slechts sporadisch dook een los fragment op. Gevangen in de studeerkamers van godsdiensthistorici bleven zij voor het grote publiek een gesloten boek. Tot de predikant H. Bakels ze in 1922 voor het Nederlandse publiek

ontsloot in een nog altijd fraaie uitgave van de Wereldbibliotheek. In 1985 voegde dr. A.F.J. Klijn daar een eigen Nederlandse vertaling aan toe. Beide auteurs verrijkten hun uitgave met een eigen commentaar.

Ik herinner mij in het werk van Bakels het destijds enig resterende fragment van een Evangelie van Thomas te hebben aangetroffen. Het minuscule puzzelstukje paste naadloos in het in 1945 bij Nag Hammadi teruggevonden Thomasevangelie. Dit tekent de geweldige vlucht die onze kennis over het vroege christendom in luttele decennia heeft genomen. Wij beschikken nu, behalve over de Bijbel, over een volledige gnostische bibliotheek en een compleet overzicht van de apocriefen. Het is een teken des tijds, dat het grote publiek nu voor de keuze wordt gesteld om zijn eigen ideeën over het christelijke geloof in volle vrijheid vorm te geven aan de hand van een veelheid aan geschriften.

Al lezende versterkt zich het gevoel dat deze apocriefen de tegenstelling tussen de dogmatische orthodoxie en de onafhankelijkheid van de gnostici aardig overbruggen

Het bij Ankh-Hermes verschenen werk lijkt mij het meest toegankelijke van de drie hier genoemde uitgaven. Jacob Slavenburg verstaat de kunst om dwars door de intellectuele zwaarte heen te prikken en ons de verborgen geschiedenissen in populaire stijl voor te schotelen. Een verdienste waar iedere geïnteresseerde leek zijn voordeel mee kan doen.

De hymne van de parel

Afgezien van nogal opvallende onthullingen rondom de kruisiging in de reeds genoemde Handelingen van Johannes, waarin sprake is van een dansende en lachende Jezus die zijn diepste wezen niet identificeert met het gemartelde lichaam aan het kruis, treft ons de schoonheid van de "Hymne van de parel". Terecht merkt Slavenburg op dat dit gedicht ook buiten de apocriefen bekendheid geniet. Zelf zie ik het als het prototype van gnostisch levensgevoel, vervat in de prins die er door zijn Indische ouders op uit wordt gestuurd om in het verre Egypte een parel te plukken uit een modderige rivierbodem, bewaakt door een gevaarlijke draak.

Dit klassieke mythische thema verwijst naar onze eigen zoektocht naar het Hoger Zelf, de Christus, verborgen in het kosmische hart dat in ieder mens klopt. Geleidelijk aan vergeet de prins zijn opdracht. Hij werpt zijn koninklijke gewaden af en ruilt die voor de dagelijkse kledij van het Egyptische landvolk.

Maar een koninklijke adelaar brengt hem een brief, afkomstig van zijn goddelijke ouders, om hem aan zijn opdracht te herinneren. De brief symboliseert de ware leer, de opdracht die aan elk van ons, bij onze incarnatie in dit leven, is meegegeven. "Ontwaak! Sta op uit je slaap en luister naar de woorden in onze brief. Herinner je dat je de zoon van een koning bent. Besef dat je een slaaf bent geworden. Herinner je de parel waarvoor je naar Egypte bent gestuurd. Herinner je je mantel die bezaaid is met edelstenen en je purperen mantel waarmee je je kunt bekleden., waardoor je naam in het boek der helden wordt bijgeschreven."

Deze oproep geldt ons allen. De hele mensheid gaat gebukt onder de slavernij van hebzucht en geldingsdrang. Het lijkt alsof ons dat met de nieuwste uitgave van de Apocriefen nog eens wordt ingepeperd. De parel is zo dichtbij. We dragen hem met ons mee in ons eigen hart en we zien hem niet. In de hymne is de verwerving van de parel maar een koud kunstje. De prins vindt de draak slapende. Zonder noemenswaardige

inspanning sluit hij de parel aan zijn borst en onderneemt de terugreis naar het beloofde land van zijn jeugd.

Hoe deze gnostische hymne in de apocriefe Handelingen van Thomas terecht is gekomen, weten wij niet. Het zou kunnen zijn dat de apostel Thomas tijdens zijn missie in het Indische Malabar deze mythe heeft opgevangen en mondeling doorgegeven tot een andere schrijver hem opnam in zijn aan Thomas toegeschreven Handelingen. Feit is, dat dit heerlijke lied lange tijd populair was. De gnostische leraar Mani nam het op in zijn Lichtschat. Ongetwijfeld werd het wijd en zijd gezongen en voorgedragen door ontwaakte stervelingen, die op weg wilden gaan naar de onsterfelijke parel van het hart.

Samen met de monumentale uitgave van de Nag Hammadi geschriften verschaft Ankh-Hermes ons met het boek der Apocriefen een ideaal houvast in deze kritieke tijdspanne. Eindelijk krijgen wij zicht op een ongecensureerde visie van het christelijke geloof. Als mondige mensen kunnen wij nu op zoek gaan naar de grote waarheden achter de onvergankelijke religieuze overleveringen.

Johan Pameijer (Amsterdam, 1930), gepensioneerd kunstedacteur, is werkzaam als vrij-katholiek priester in de kerkgemeente Raalte e.o. Hij is auteur van een flinke reeks boeken op christelijk esoterisch, gnostisch en algemeen spiritueel vlak; zie www.vkk.nl (bij kerkgemeente Raalte). Hij is nog steeds werkzaam als auteur van zulke boeken, en met het geven van lezingen.

* * *

Het adelaarsjong

Er was eens een adelaarsjong dat uit het ouderlijke nest viel en werd grootgebracht door hazen. Het wist niet anders dan dat het ook een haas was; hij vergat wie hij werkelijk was.

Vele jaren later hupte het adelaarsjong, dat niet meer wist dat het kon vliegen, door het bos en zag een uil uit in de boom zitten met wie hij wel eens meer een praatje maakte.

Plotseling vloog er een adelaar over hun hoofd.

"Zie je dat," zei de uil.

"Ja. Dat zie ik ook wel," zei het adelaarsjong.

"Ja, maar kijk nog eens goed; dat is wat jij werkelijk bent; jij kunt net als die adelaar vliegen. Je bent helemaal geen haas, maar een adelaar."

"Ja maar ik kan niet vliegen. Wat is dat nu voor onzin."

"Goed," zei de uil. "laten we samen eens naar die hoge heuvel gaan. En probeer dan eens of je echt kunt vliegen, want je kunt je leven lang niet blijven vluchten voor wie je echt bent."

Het adelaarsjong ging samen met de uil naar de heuvel, aarzelde wat, sprong van de heuvel af en spreidde instinctmatig zijn vleugels en ...vloog en vloog en vloog.

"Ik kan vliegen! Ik kan vliegen!" gilde het adelaarsjong.

"Ik heb altijd geweten wie je werkelijk bent," zei de uil.

"Je bent vergeten wie je was en zie dat wel meer gebeuren. Je was geen haas en altijd ben je een buitenbeentje gebleven; dat was triest en komisch om te zien:

Een adelaar die springt als een haas. Dat kàn toch niet!

Vlieg, vlieg, naar de hemel en voeg je bij hen bij wie je werkelijk hoort. Je bent geen adelaarsjong meer, maar een volwassen adelaar. Je bent nu wie je werkelijk bent: een Koninklijke adelaar."

Aat-Lambert de Kwant

... OVER HET LEVEN VAN ...

In deze rubriek vertellen mensen over hun eigen ervaringen. Religie en spiritualiteit zijn heel persoonlijk en beleeft ieder op de eigen manier. Het beschrijven daarvan kan anderen treffen en inspireren. Wij nodigen u uit om uw ervaring met de lezers van Reflectie te delen. In het Kerstnummer schreven we over het Amerikaanse meisje Akiane Kramarik en plaatsten ook enkele illustraties van haar. Marlies Buschman uit Haarlem verwoordt in deze impressie wat ze heeft ervaren door het boek op zich te laten inwerken.

Akiane Kramarik, 'wonderkind' of instrument?

Marlies Buschman

Akiane Kramarik, een meisje van nu dertien jaar, werd wereldberoemd om haar schilderijen en poëzie. Wat maakt haar zo bijzonder. Waarom heeft zij mij en anderen zo weten te raken?

Akiane komt uit een 'normaal' harmonieus gezin van vier kinderen. De betekenis van haar naam is: 'Oceaan'.

Op jonge leeftijd komen haar ouders in contact met een vrouw uit Armenië die haar een ongelooflijke toekomst voorspelt met spectaculaire gebeurtenissen.

Haar ouders nemen dit niet serieus, en spreken nooit over godsdienst, gaan nooit naar de kerk en bidden niet. Ze is een gevoelig kind, een zonnige persoonlijkheid, aanhankelijk, verlegen, heeft een sterke wil, maar is ook luchthartig, sociaal en introvert, een gecompliceerd karakter, volgens de moeder. Ze volgt volkomen haar eigen weg en laat zich niet beïnvloeden door haar omgeving.

Als Akiane vier jaar oud is, begint ze te vertellen over "de hemel" en krijgt ze een spirituele transformatie. Tegen haar moeder zegt ze: "God is licht, warmte, en God weet alles en praat met mij". 'Hij is mijn vader en moeder'. Dit is ook de leeftijd dat ze begint met tekenen en later met schilderen en poëzie.

Hemelse muziek

Opmerkelijk is ook dat ze op zeer jonge leeftijd altijd moet huilen bij muziek, tot ze haar moeder kan uitleggen hoe dat komt. "Muziek doet pijn aan mijn hoofd en oren, de muziek in de Hemel is mooier dan hier. Hemelse muziek voelt als vreugde, ruikt naar bloemen en danst als vlinders, deze kun je proeven."

Op achtjarige leeftijd vertelt ze over haar visioenen en haar ontmoetingen met God, een enorm licht. Mensen vragen haar: "Van wie heb je leren schilderen?" "Ik heb het mezelf geleerd, God is mijn leraar", antwoordt ze dan.

Als ik naar de schilderijen van Akiane kijk, overvalt me een gevoel van verwondering en verbazing. Dit kan niet, denk ik dan. Zo'n jong meisje en zonder opleiding of lessen kan dit niet schilderen. Dit is een 'wonderkind', of naar mijn beleving, een 'oude ziel'. De techniek, de kleuren, de diepgang, de veelzijdigheid die haar schilderijen typeren zijn van een enorme klasse, vakkundigheid en stijl. Dat is nog niet het belangrijkste. Steeds als ik ernaar kijk, word ik weer diep 'geraakt'. Word geraakt door de diepgang en spiritualiteit die ze uitstraalt. Dat maakt me steeds weer stil en geeft me een gevoel van verbinding met 'het Hogere', een soort universele verbinding. Ze lijkt zonder woorden tot me te spreken, roept veel emoties bij me op en het raakt me in mijn ziel.

Het is essentie, dat waar het uiteindelijk om gaat in het leven, voor iedereen te zien én te voelen. Die gevoelens zijn een

mix van...vertederend, ontzag, bewondering en...stil worden, waardoor ik binnen mijn dagelijkse bezigheden in mijn drukke bestaan van alledag weer die 'vonk' kan voelen met mijn 'kern'. Die 'kern' die in verbinding staat met God, dát is wat Akiane met haar schilderijen bij mij los maakt en aanraakt.

Paard van de vrijheid

Ook de veelzijdigheid van Akiane's schilderijen roept een diep gevoel van verwondering bij mij op. Ze heeft niet één stijl...ze schildert "het leven" in al zijn facetten, verschillen, en alles heeft een boodschap en of betekenis.

Dit meisje komt heel duidelijk met een missie en ze is daar ook van overtuigd. Ze zegt daarover: "Ik wil dat de mensen door mijn schilderijen hun aandacht op God richten en ik wil met mijn gedichten hun aandacht op God houden".

De mooiste foto uit haar boek...en het is heel moeilijk kiezen... is voor mij de foto van het paard in galop. De titel: 'Paard van de vrijheid' (blz. 65). Geweldig geschilderd, een paard in galop midden op zee. De schaduwen van de spieren van het paard prachtig weergegeven, de dieprode kleuren, kortom een schilderij dat bij mij erg 'binnen' komt. Het paard rent alleen, midden op zee, voor mij geeft dat de betekenis van de 'weg' die wij allen in vrijheid afleggen. Maar ..we moeten het toch allemaal alléén doen, we hebben de behoefte aan vrijheid, maar daar ligt dan ook een eenzaamheid naast; die zee, die ruimte weerspiegelt dat voor mij. Het galopperende paard vertaal ik als 'de snelheid van het leven', het leven gaat zo snel tegenwoordig dat je het gevoel krijgt dat je er soms door heen 'rent'! De rode en ook donkere kleuren associeer ik met de moeilijke aspecten van het leven, die we allen eens tegen komen, maar onze grootste 'leermeesters' zijn...

Dat is wat het boek met me deed en doet. En nog steeds nodigt Akiane me uit mij door haar schilderijen te laten inspireren. (zie ook de voorplaat - red)

Herinneringen aan een geestelijk bestaan vóór de conceptie

Titus Rivas

Uitspraken van jonge kinderen worden vaak beschouwd als pareltjes van naïviteit en ongeunsteldheid. Damesbladen zoals Margriet en Libelle loofden vroeger zelfs wel eens prijzen uit voor de leukste uitlatingen van kinderen. Parapsychologisch gezien is er echter alle reden om achter sommige 'kinderlijke' uitspraken meer te vermoeden dan ontroerende eenvoud. Kinderen kunnen bijvoorbeeld spontaan beginnen over telepathische of helderziende ervaringen of waarnemingen van geestverschijningen. Soms vertonen ze zelfs levendige, verifieerbare herinneringen aan een vroegere incarnatie. In dit artikel wil ik het over een verschijnsel hebben dat nog relatief weinig bekendheid geniet, de zogeheten preëxistentieherinneringen.

Samenvatting

Een minder bekend gebied van de parapsychologie betreft de zogeheten preëxistentieherinneringen aan een geestelijk vóórbestaan voor de conceptie. Met name de uitspraken van jonge kinderen over spontane herinneringen zijn van groot belang omdat ze vaak paranormale aspecten kunnen bevatten. Preëxistentieherinneringen komen sterk overeen met bijna-doodervaringen en weerleggen de veronderstelling dat er nog nooit iemand teruggekeerd is uit de dood.

Preëxistentieherinneringen zijn herinneringen aan een bestaan als geestelijk wezen voorafgaand aan de verwekking van het aardse lichaam. Een goed Nederlands synoniem voor preëxistentie is voorbestaan en soms heeft men het ook over hier-voormaals. In het Engels spreekt men vooral van *prebirth memories of prebirth experiences*.

Prenatale ervaringen en preëxistentieherinneringen

Preëxistentieherinneringen vallen, letterlijk beschouwd, onder herinneringen aan prenatale ervaringen, dat wil zeggen ervaringen vóór de geboorte. Normaliter bedoelt men met de term prenatale ervaringen echter iets anders, namelijk ervaringen in de baarmoeder. Bijvoorbeeld rond de fysieke gezondheid of gemoedstoestand van de aanstaande moeder of de muziek waar zij naar luistert. Van dit type ervaringen wordt tegenwoordig vaak aangenomen dat ze invloed kunnen hebben op de ontwikkeling van het ongeboren kind. Maar over het algemeen vinden reguliere wetenschappers het moeilijk te geloven dat iemand bewuste herinneringen aan de prenatale periode kan hebben. Dat heeft te maken met hun theorie over de rijping van de hersenen. In de baarmoeder zou het brein nog onvoldoende mogelijkheden hebben om specifieke ervaringen op te slaan. Binnen een materialistisch wereldbeeld betekent dat automatisch, dat er helemaal geen concrete herinneringen aan een foetaal bestaan mogelijk zijn. Het geheugen zou immers een zuiver fysiek, neurologisch systeem zijn en onze bewuste herinneringen zouden volledig afhankelijk zijn van het brein.

Bij 'onverklaarbare' prenatale herinneringen aan een verblijf in de moederschoot hebben materialisten het dus al erg moeilijk. Dat geldt nog sterker in het geval van preëxistentieherinneringen. Wanneer je je iets herinnert van de tijd dat je een foetus was, zou men misschien nog kunnen denken dat er onbekende neurologische mechanismen in het spel zijn die de herinnering kunnen verklaren. Maar bij herinneringen aan een geestelijke voorbestaan is dat bij voorbaat uitgesloten. Als het geheugen een fysiek systeem in de hersenen is, heb je voor alle soorten herinnering ten minste een brein nodig, en dat is nogal problematisch, als je hersenen nog niet eens in aanleg bestaan! Nog afgezien van het feit dat alle ervaringen vóór de conceptie zelf

reeds onmogelijk zijn voor het materialisme, want ook voor ervaringen kun je niet zonder werkende hersenen.

Binnen de reguliere wetenschap zijn prenatale herinneringen om die reden al heel controversieel, maar preëxistentieherinneringen vormen een regelrecht taboe. Ze horen bij de onderwerpen die buiten het geaccepteerde wetenschappelijk wereldbeeld vallen.

Onderzoek naar een voorbestaan

Het onderzoek naar authentieke herinneringen aan een voorbestaan maakt onderdeel uit van de parapsychologie, althans wel wanneer je parapsychologie definieert als "de studie van afwijkende verschijnselen (of anomalieën) rond de geest, de ziel of het bewustzijn die niet in het reguliere wetenschappelijke wereldbeeld passen".

Er zijn grofweg twee soorten parapsychologisch onderzoek naar preëxistentieherinneringen: experimenteel onderzoek en casuïstiek.

Bij experimenten tracht men iemand via diverse regressietechnieken zoals hypnose terug te voeren naar een periode voor de verwekking van zijn of haar lichaam. Twee bekende namen van mensen die zich hiermee bezig hebben gehouden, zijn Helen Wambach en Michael Newton.

Dit soort onderzoek betreft voor het grootste deel volwassenen en het is dan ook niet verwonderlijk dat de verkregen resultaten door critici vaak worden afgedaan als (onbewuste) fantasie. Zoiets is minder vergezocht dan men misschien zou denken. Tijdens een regressie krijgt de onbewuste geest de gelegenheid om allerlei indrukken op te roepen die voor een groot deel op verbeelding berusten. Wat dit betreft lijken regressies enigszins op een soort dromen. Natuurlijk betekent dat niet dat er geen paranormale elementen in de regressie kunnen optreden. Maar het gaat te ver om zomaar te geloven dat een regressie altijd gebaseerd is op authentieke herinneringen.

Experimenten om preëxistentieherinneringen op te roepen zijn vooral interessant als er elementen in voorkomen die niet op normale psychologische processen zoals verbeelding kunnen berusten. Je moet dan denken aan paranormale informatie en terugkerende patronen.

Stel bijvoorbeeld dat een proefpersoon zich (correct) aardse gebeurtenissen herinnert die vlak voor zijn verwekking gebeurd zijn en waar zijn ouders hem nooit van verteld hebben. Bijvoorbeeld bepaalde emotionele gebeurtenissen of familiegeheimen. Naarmate de herinnering van de waarneming daaraan tijdens een geestelijk voorbestaan specifiekier is, wordt de kans kleiner dat ze alsnog normaal verklaard kan worden door toeval. Er is dan in ieder geval sprake van paranormale informatie.

Bij terugkerende patronen moet men denken aan overeenkomsten tussen via regressie opgeroepen herinneringen van verschillende proefpersonen. Bijvoorbeeld indrukken van een hemels licht, contacten met hogere wezens of het maken van een levensplan. Mits de proefpersonen hier van tevoren niets over gelezen of gehoord hebben, is het opmerkelijk dat hun herinneringen in allerlei opzichten met elkaar overeenkomen.

Het is bij preëxistentieherinneringen momenteel nog steeds goed mogelijk dat men er ook als volwassene (vóór het experiment) nog nooit van gehoord had. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld het thema bijna-doodervaringen, dat de laatste jaren terecht bijzonder veel publiciteit heeft gekregen. Het is overigens wel zaak om op zoek te gaan naar naïeve proefpersonen die bij voorkeur geen 'spirituele' achtergrond hebben.

De 'harde kern' van het bewijsmateriaal voor preëxistentieherinneringen moeten we echter zoeken bij spontane uitspraken van jonge kinderen. Normale voorkennis over gebeurtenissen voor de conceptie speelt bij hen meestal geen rol. Wanneer jonge kinderen concrete dingen weten te noemen die vóór hun verwekking gebeurd zijn, legt dat dus extra veel gewicht in de schaal. Hetzelfde geldt ook voor vaste patronen in hun herinneringen, die bij jonge kinderen bijna nooit verklaard kunnen worden doordat ze erover gelezen hebben of er een documentaire over hebben gezien.

Spontane preëxistentieherinneringen met paranormale aspecten

Jonge kinderen kunnen spontaan beginnen over gebeurtenissen die men hun in dit leven nooit verteld heeft. Op het eerste gezicht zou je misschien nog kunnen denken dat de uitspraken berusten op telepathie met hun ouders. Maar dat verklaart niet waarom de kinderen de gebeurtenissen verwerkt zouden hebben in een soort pseudoherinneringen die niet overeenkomen met het referentiekader van hun ouders.

Sommige herinneringen worden trouwens pas opgetekend nadat het kind inmiddels volwassen is, maar dat is wetenschappelijk beschouwd niet zo erg, omdat het thema, zoals gezegd, nog steeds grotendeels onbekend is gebleven onder westerlingen.

Twee voorbeelden van paranormale herinneringen aan een geestelijk voorbestaan:

Mevrouw Henny van Sleuwen moest tijdens haar preëxistentie een moeilijke keuze maken. Ze kreeg onder meer haar aanstaande moeder te zien en wel als een jonge vrouw met lange krullen en een brillette. De vrouw droeg een opvallende jas, camelkleurig met heel grote knopen. Een geestelijk wezen vroeg haar herhaaldelijk of ze wel zeker wist of ze bij deze vrouw geboren wilde worden, omdat haar leven in dat geval erg moeilijk zou worden.

Toen Henny haar preëxistentieherinneringen op zevenjarige leeftijd met haar moeder deelde, bevestigde deze dat ze er echt zo uit had gezien voordat Henny verwekt was. Het meisje had dit volgens haar moeder niet kunnen weten. Bovendien heeft Henny inderdaad geen gemakkelijk leven gehad, zoals haar geestelijke begeleider haar al had voorspeld.

Een andere vrouw, Anne-Marie, die inmiddels volwassen is, herinnerde zich als kind dat ze tijdens haar verblijf in een spirituele wereld niet geboren wilde worden. Dit lag aan angstaanjagende beelden die ze van haar toekomstige aardse leven te zien

kreeg. Een vriendelijke, oudere man met een baard probeerde haar over te halen om toch naar de aarde te gaan. Hij beloofde haar dat ze altijd zou worden bijgestaan door geestelijke wezens, zodat ze nooit alleen zou zijn. Uiteindelijk liet ze zich toch overhalen. Volgens Anne-Marie is alles wat ze te zien kreeg uitgekomen en heeft de man tot nu toe zijn belofte gehouden.

Preëxistentieherinneringen en reïncarnatieherinneringen

Spontane herinneringen aan een spiritueel vóórbestaan kunnen op zichzelf staan, maar ook gepaard gaan met herinneringen aan een vorig aards leven. In het laatste geval heten ze ook tussenperiodeherinneringen of in het Engels memories of an intermediate states of memories of an intermission period. Soms komen de herinneringen terug in dromen van het jonge kind.

Sietske, een meisje van twee, kreeg volgens haar moeder bijvoorbeeld een droom over de manier waarop ze overleden was in haar vorige leven en wat ze daarna had gezien. Als meisje van 16 had ze achterop een brommer gezeten toen ze werd overreden door een vrachtwagen. Sietske wist nog hoe ze daarna in een "zak" werd gelegd achterin de auto, en hoe ze later in een "doos" werd gedaan. Uiteindelijk werd ze begraven in de "tuin".

De Engelstalige Laura was een jaar of drie oud, toen ze tijdens een autorit spontaan tegen haar moeder zei: "Weet je wel, de engelen nemen je mee naar boven en dan brengen ze je weer naar beneden", en: "Mam, ik heb nog andere mamma's gehad voor jou en ik zal ook weer een andere moeder krijgen na jou."

Veel tussenperiodeherinneringen zijn op zich al heel moeilijk weg te verklaren, maar soms bevatten ze ook nog eens paranormale informatie.

Zo schrijft de Engelstalige Shelle op een website over preëxistentieherinneringen dat ze als kind nog wist dat ze voor haar geboorte onzichtbaar was, terwijl ze zich bij een huisje met lavendelstruiken en klimop bevond. Ze zag een vrouw op bed liggen met donker haar die aan het bevallen was. Merkwaaardig genoeg betrof het haar eigen geboorte! Jaren later deelde ze deze herinneringen met haar vader. Hij vertelde haar dat wat ze gezien had echt overeenkwam met de omstandigheden van haar geboorte. Het gezin had het huis in kwestie al verlaten toen Shelle anderhalf was en haar vader was heel verbaasd dat haar beschrijving ervan zo goed klopte.

De Nederlandse Christina (pseudoniem) kreeg volgens haar moeder op driejarige leeftijd een droom over een brand in een vorig leven. Nadat ze gestikt was door de rook, zag Christina een vrouw in het wit die haar vertelde dat ze overleden was. Zij liet haar ook een aantal 'kandidaat-moeders' zien. Christina koos voor een jonge vrouw met blond haar die zat te typen. Het wezen in het wit vertelde haar dat ze in dat geval nog wel enige tijd moest wachten voordat ze weer geboren kon worden. Deze herinneringen komen overeen met een periode voor de conceptie van Christina, toen haar moeder als typiste bij een houthandel werkte en haar haar blondeerde. Christina was daar als driejarig kind niet van op de hoogte.

Terugkerende patronen

Kinderen die zich een preëxistentie herinneren, hebben het algemeen over een bestaan als geestelijk wezen dat dingen kan waarnemen, gevoelens ervaart en beslissingen moet nemen. Ze

herinneren zich vaak hoe ze werden bijgestaan door een of meer hogere wezens die hen raad of steun gaven. In veel gevallen mochten ze een keuze maken tussen verschillende mogelijkheden, maar soms moesten ze in ieder geval terug naar de aarde, ook als ze daar zelf niets voor voelden. Als ze de spirituele werkelijkheid waar ze vandaan komen, beschrijven dan valt op hoezeer die beschrijving overeenkomt met bijna-doodervaringen. Er is in het algemeen sprake van een bovenaardse wereld. Soms vertellen de kinderen over een Licht, mooie landschappen, bloemen of wonderlijke muziek.

De overeenkomst met bijna-doodervaringen kan bijzonder groot zijn. Zo meldt de bekende reïncarnatieonderzoeker Ian Stevenson dat sommige kinderen nog wisten hoe ze aan het einde van hun vorige leven uit hun lichaam traden. Ze namen vervolgens waar wat er met dat lichaam gebeurde. Bijvoorbeeld dat het naar het ziekenhuis werd vervoerd of dat het werd gewassen of begraven of gecremeerd werd. Net als bij bijna-doodervaringen vernamen veel kinderen dat ze echt 'terug' moesten naar de aarde, ook als was het dan in een nieuw aards lichaam.

Veel onderzoekers op dit gebied zijn geraakt door zulke overeenkomsten tussen preëxistentieherinneringen en bijna-doodervaringen.

De Nederlandse vrouw Myriam R. neemt wat dit betreft een bijzondere positie in. Ze had als kind namelijk preëxistentieherinneringen die ze als volwassene kon vergelijken met een bijna-doodervaring tijdens een keizersnee. Volgens haar hebben ze allemaal te maken met dezelfde geestelijke werkelijkheid. Opvallend genoeg kwam er in haar preëxistentieherinneringen een tunnel voor aan het einde van haar vorige leven, terwijl die bij haar bijna-doodervaring in dit leven juist ontbrak.

Algemene boodschap van herinneringen aan een voorbestaan

Spontane preëxistentieherinneringen wijzen net als bijna-doodervaringen op de realiteit van een geestelijke wereld. We komen er kennelijk vandaan en gaan er na ons overlijden weer naar toe. Wat dit betreft gaan preëxistentieherinneringen in tegen de volkswijsheid "er is nog nooit iemand teruggekomen [uit de dood] om te vertellen hoe het er is." Het is het bovendien ontroerend dat veel herinneringen aan een voorbestaan het hebben over spirituele wezens die de persoon bijstaan.

Drs. Titus Rivas (1964) is theoretisch psycholoog, filosoof en parapsychologisch onderzoeker. Hij is verbonden aan Stichting Athanasia voor parapsychologisch, psychologisch en filosofisch onderzoek naar een leven na de dood en de evolutie van de persoonlijke ziel. Rivas werkt als onderzoeker en docent. Als auteur publiceerde hij artikelen en boeken over thema's uit de parapsychologie, filosofie van de geest, ethiek, dierpsychologie, psychiatrie en spiritualiteit.
contact: titusrivas@hotmail.com

Literatuur

- Gerding, H., & Put, J. van der (2001). Rondom geboorte en dood. *Prana*, 127, 28-44.
- Gerding, H., & Put, J. van der (2002). Een ziel kondigt zich aan. *Prana*, 129, 5-10.
- Harrison, P., & Harrison, M. (1991). *The Children that Time Forgot*. Emsworth: Mason Publications.
- Hinze, S. (1997). *Coming from the Light*. Pocket Books.
- Klink, J. (1994). *Vroeger toen ik groot was: vérgaande herinneringen van kinderen*. Baarn: Ten Have.
- Newton, M. (2004). *Life between lives*. Llewellyn Publications.
- Rawat, K.S., & Rivas, T. (2005). The Life Beyond: Through the eyes of Children who Claim to Remember Previous Lives. *Journal of Religion and Psychical Research*, 28, 3, 126-136.
- Rivas, T. (2000). Herinneringen aan een periode tussen twee levens. *Prana*, 120, 33-38.
- Rivas, T. (2001). Heel wat meer dan niets: herinneringen aan een 'tussenperiode'. *Prana*, 127, 89-93.
- Rivas, T. (2003). Herinneringen aan een preëxistentie. *Terugkeer*, 20-23.
- Sharma, P., & Tucker, J.B. (2004). Cases of the Reincarnation Type with Memories from the Intermission Between Lives. *Journal of Near-Death Studies*, 23 (2), 101-118.
- Stevenson, I. (1974). *Twenty Cases Suggestive of Reincarnation (revised edition)*. Charlottesville: University Press of Virginia.
- Stevenson, I. (1997). *Children who Remember Previous Lives*. Charlottesville: University press of Virginia.
- Wambach, H. (1979). *Life before Life*. Bantam.

* * *

Ter herinnering aan sneeuwwinter 2009-2010

Foto: Rudolf H. Smit

Proloog “Reis naar het licht” van Jaap Hiddinga

Het boekje “Reis naar het licht” is de voorloper van de serie die de afgelopen zeven jaar is uitgegeven. Het verschil is echter dat in dit boek alleen de gesprekken aan de orde komen en niet de ervaringen die een integraal onderdeel zijn van wat Jaap Hiddinga meemaakte. Het zijn volgens hem openbaringen en profetieën en inzichten, vaak van een orde die niet gemakkelijk te bevatten is. De tekst is een letterlijke weergave van wat door de begeleiders van de Aarde en de mensheid aan hem is door gegeven.

“Toen ik dit boekje schreef was ik nog jong en vol idealen. Het was een tijd waarin er voor mij veel veranderde en ik ging vol verwachting, maar ook onervaren, het leven in. Deze onervarenheid kan ik ook terugvinden in de schrijfstijl en het woordgebruik van toen. Wat ik schreef was best wel nieuw in die periode en veel mensen hebben het toen dankbaar ontvangen. Ondanks de vele vragen is er helaas nooit een herdruk verschenen en nu, na zo’n zevenentwintig jaar, heb ik het gevoel dat het goed is om dit boekje opnieuw uit te geven. Na een grondige herziening van de gebruikte taal – zonder de essentie te verliezen – is het nu gereed. Deze herziening was nodig omdat ik in dit boekje ook mijn eigen groeifasen kon ontdekken. Nu is het een welkome aanvulling op de overige boeken die ik in de afgelopen jaren schreef.”

Proloog, een sprookje; zo zou het kunnen zijn
Heel lang geleden leefde er een koning die heerste over een zeer uitgestrekt rijk. Het rijk was verdeeld in twaalf provincies. En elke provincie werd geregeerd door een prins. Elke provincie had in dit rijk zijn eigen specifieke eigenschappen

en taken, en de bewoners van iedere provincie hadden verschillende eigenschappen en gewoonten. In niveau verschilden ze niet. Ze hadden elkaar nodig om een geheel te vormen en werkten samen om het grote rijk goed te laten functioneren.

Vanaf het begin van de tijd tot op een zeker moment functioneerden de twaalf provincies uitstekend, maar op een dag vroeg de prins van de vijfde provincie audiëntie aan bij de koning. De koning stond zijn verzoek toe en vroeg aan de prins hoe het met hem ging en wat hij te vertellen had.

De prins vertelde hem dat hij vond dat de koning wat te oud werd om het rijk nog langer te besturen en vroeg of de koning aan een eventuele opvolger had gedacht. Hijzelf vond dat hij in zijn provincie vele goede dingen had gedaan en dat het niet meer dan reëel was dat hij de opvolger van de koning van het grote rijk met de twaalf provincies werd.

De koning sprak hem daarop vriendelijk toe en zei: ‘Als je met dit verzoek naar mij toe komt, heb je nog niet begrepen waar het om gaat. Jullie zijn mijn plaatsvervangers in jullie eigen landen, maar niemand van jullie zal mijn opvolger worden, om de eenvoudige reden dat ik geen tijd ken en jullie zelf geschapen heb. Hoe kun je denken dat je ooit mijn plaats zou kunnen innemen. Ik ga immers niet weg of over naar een andere vorm van bestaan, ik besta.’

De prins werd daarop heel kwaad en zei: ‘Als U mij niet meer macht geeft, dan zal ik deze zelf wel nemen. Mijn provincie is groot genoeg om voor zichzelf te zorgen. Ik zal er voor zorgen dat mijn land gelijk wordt aan Uw rijk en ik zal de beste zijn.’ De prins verliet daarop de troonzaal, ging naar zijn gebied en kwam nooit meer terug.

Op dat moment werd alles anders. De prins had zich openlijk verzet tegen de wetten die er voor zorgden dat alles in perfecte harmonie functioneerde en dit betekende dat het vijfde gebied heel snel verwijderd raakte van het oorspronkelijke geluk dat het gehele rijk kende. Het heelal van het vijfde gebied, waarin vele planeten aanwezig waren, werd donker en op de planeten hoorde men geweekeklag en ellende van de mensen die er woonden. Er was honger, verdriet, haat, liefdeloosheid, onderdrukking, hebzucht, machtswellust, kortom alles wat zich tegen de wetten van de koning kon verzetten, verzette zich.

Na een korte periode was de vijfde provincie helemaal afgesloten van de rest. De koning verbood de overige provincies verdere omgang met de vijfde en de grenzen werden zwaar bewaakt. Toch had het verdwijnen van het vijfde stelsel een zekere invloed op de overige elf. Oorspronkelijk waren alle twaalf in balans en dat waren ze nu niet meer. De specifieke functie van het vijfde gebied was verloren gegaan en moest voor een gedeelte worden opgevangen door de overige elf. Het ging wel, maar het was duidelijk dat er minder vreugde was dan vroeger. In alle elf provincies hoopte men vurig dat de prins van het vijfde zijn fout zou inzien en terug zou keren naar het grote rijk. Men was bereid hem zijn zonde te vergeven mits hij inzag dat hij verkeerd had gehandeld en berouw toonde. Maar in werke-

lijkheid zakte het vijfde stelsel steeds verder weg in de duisternis en de zwarte kracht werd steeds groter.

Op een gegeven moment nam de koning een besluit en riep zijn ministers bijeen. Na lang overleg besloot men dat men zou proberen het vijfde gebied terug te brengen in het grote rijk door de burgers van de vijfde provincie te laten zien hoe ver ze waren afgezaakt. Men hoopte dat zij dan zouden inzien dat zij op de verkeerde weg zaten en zouden terugkeren. En dat als de prins zijn aanhang had verloren, ook hij zou terugkeren. De hoogste raad vond dit een goede gedachte en de prins van de derde provincie nam deze taak op zich. De mensen in het derde gebied hadden zodanige eigenschappen ontwikkeld dat ze precies voor deze taak geschikt waren. Toen het plan volledig gereed was, daalde ongeveer veertig procent van de bevolking, terdege getraind, af naar het vijfde stelsel om te proberen de bevolking de situatie in te laten zien en ervan te overtuigen terug te keren.

Het werd een rampzalige missie. De zwarte kracht van de vijfde provincie bleek zo groot te zijn dat de kracht van de mensen van de derde provincie niet voldoende was om de mensen te beschermen en voor ze het wisten, werden ze opgeslokt door het vijfde rijk. Ze begonnen zich net zo te gedragen als de oorspronkelijke bewoners van de vijfde provincie en werden afgesloten van het grote rijk.

Weer kwam de hoogste raad bijeen en ditmaal heel wat bezorgder. Maar liefst veertig procent van het derde gebied was opgeslokt, zodat deze provincie aanzienlijk verzwakt was. Maar wat erger was, de macht van het vijfde was gegroeid zodat een terugkeer nog onwaarschijnlijker was. De inwoners van het zevende gebied hadden inmiddels eigenschappen ontwikkeld die in dit geval heel goed te gebruiken waren om alsnog te proberen het vijfde terug te laten keren naar het grote rijk. En de prins van het zevende beloofde de raad dat maar liefst zestig procent van zijn volk naar het vijfde zou vertrekken, met de taak het vijfde gebied en het gedeelte van het derde dat was opgeslokt, terug te krijgen. En na alle voorbereidingen vertrok hij. Ook dit werd een ramp en de prins van het zevende ontsnapte maar ternauwernood aan de kracht van de zwarte prins; met hem ontsnapte maar drie procent van zijn gevolg. Weer riep de koning zijn raad bijeen en overlegde wat nu te doen.

Omstreeks de periode van deze derde vergadering met de hoogste raad en na het verdwijnen van het grootste gedeelte van het zevende gebied, leefde er in de achtste provincie een jongeman, Aguar geheten, die een broer had, genaamd Arantex. De twee jongens kwamen uit een voornamen familie, die een gedeelte van het achtste gebied bestuurde (de provincies waren onderverdeeld in hertogdommen). Het achtste deel had binnen het grote geheel een specifieke taak, die op het geestelijke terrein lag. Naar buiten toe leken het nogal levensgenieters, maar de taken van iedere bewoner van het achtste waren in absolute zin even zwaar als die van de bewoners van andere provincies, die misschien wat meer fysiek van aard waren. Aguar was gehuwd met Edris, een jonge vrouw uit een ander hertogdom van het achtste. Hun liefde voor elkaar was totaal. Ze genoten van elkaar en het leven en vervulden hun taak binnen het achtste. De enige die zij nog meer liefhadden was de koning van het grote rijk, omdat ze wisten dat zij hun bestaan en hun geluk aan niemand anders te danken hadden dan aan hem. Arantex, op zijn beurt, was gehuwd met Necedia, een zuster van Edris en zij hadden een soortgelijk bestaan in het achtste.

Op een dag, lange tijd geleden gerekend in aardse jaren, kregen zij te horen dat de strategie van de koning, zijn minister en de prins van de provincies was veranderd en dat zij hadden besloten om het op een andere manier aan te pakken. Tot op dat moment had men geprobeerd de inwoners van het vijfde wijzer te maken, ze te laten zien hoe ze moesten terugkeren naar het grote rijk, de prins wakker te schudden, en hem te dwingen terug te keren naar de koning. Het derde en het zevende stelsel waren voor deze taak geschikt bevonden, maar waren bij het uitvoeren van deze taak bijna volledig vernietigd en opgeslokt door het vijfde. Daarom had men besloten om nu niet de bewoners van het vijfde aan te pakken, maar de zwarte prins zelf. Dit werd de nieuwe strategie:

Men zou de prins op geestelijk gebied aanpakken en bewust maken; zijn zwakheid zou aantonen dat hij niet de werkelijke koning was maar alleen maar de prins van het vijfde gebied. Men hoopte dan dat de bevolking van de vijfde provincie dat zou inzien en zou terugkeren naar het grote rijk. Voor deze taak was het achtste het meest geschikt. Zijn eigenschappen lagen op geestelijk gebied en de prins van het achtste was ervan overtuigd zijn broer op deze wijze terug te kunnen brengen naar de harmonie van het hele rijk. Maar er waren wel risico's aan verbonden. Want als er mensen van het achtste gebied zouden worden opgeslokt in de vijfde provincie, dan zouden de krachten die zij hadden en die normaal positief functioneerden, negatief gaan werken en zodoende nog meer ellende kunnen veroorzaken dan nu.

Er werd een soort 'leger' gevormd uit de inwoners van de hertogdommen van het achtste, en ook Aguar en Arantex deden mee. Beiden voerden hun eigen groep van medewerkers aan en gezamenlijk daalden ze af naar het vijfde stelsel. Edris en Necedia waren niet meegegaan en waren erg ongerust over de afloop. Beiden hadden hun echtgenoten op het hart gedrukt toch vooral voorzichtig te zijn, niet overmoedig te worden, en heelhuids terug te keren, anders zou het verdriet onbeschrijfelijk zijn.

In het begin ging het goed. De tocht naar het vijfde was zonder moeilijkheden verlopen. Maar naarmate men het vijfde naderde, werd de sfeer om hen heen heel anders en kregen ze te maken met trillingen waarvan ze het bestaan zelfs niet vermoedden. Vooral bij het passeren van de grens van het vijfde kreeg de groep het erg moeilijk. Want wat niemand ooit had begrepen, was dat er in het vijfde een elektrisch veld was gevormd door de zwarte krachten die daar aanwezig waren, die in staat waren een ziel met een positieve gedachte en een liefdevolle kracht zo te veranderen, dat deze ziel buiten zijn wil om met haat gevuld werd zonder dat hij zelf wist waarom. Ook zorgde deze elektrische kracht ervoor dat het bewuste contact met het grote rijk volledig verstoord werd, zodat alleen de realiteit van het vijfde rijk overbleef.

Ook de uitwerking op Aguar en Arantex was niet gering. Hoe hadden zij het in hun hoofd gehaald om te denken dat zij als hertogen in staat zouden zijn een prins van een heel stelsel aan te vallen en te overwinnen? Alle krachten van de groep werden gebundeld en het geestelijke gevecht begon. Het werd één der meest dramatische nederlagen die ooit in de geschiedenis van het grote rijk is geleden. De enorme kracht van de zwarte prins en zijn dienaren slokte hen op in het vijfde gebied en maakte hen ondergeschikt.

In hun verdriet over het verlies van hun echtgenoten, daalden ook Edris en Necedia af met een tweede groep om de eerste groep te redden, maar ook deze groep werd opgeslokt en maar enkelen ontkwamen. De zwarte kracht maakte dat Edris en Necedia zichzelf verloren en daardoor hun echtgenoten; men was verspreid over de planeten van de provincie en wist van elkaars bestaan niet langer af. Omdat de mensen van het achtste nog niet zolang onder invloed waren van de kracht van de zwarte prins en de mensen en wezens die nu in de vijfde provincie woonden, waren ze toch, mede dankzij hun eigenschappen, in staat een zeer gebrekkige vorm van communicatie met het grote rijk te onderhouden. Heel langzaam herstelden zij zich van hun val en begonnen zij in te zien op welke wijze zij zich vanuit hun nieuwe positie nuttig konden maken om het vijfde terug te brengen naar het grote rijk. Zij werden bewust en konden met zichzelf werken om bewust het duistere om te zetten in het Licht. Ze werden daarbij geestelijk geholpen door de mensen van het twaalfde gebied, die inmiddels ook besloten hadden hen te hulp te komen. Deze mensen van het twaalfde waren door hun eigenschappen in staat aanwezig te zijn in het vijfde en er toch weer niet te zijn. Zij lieten hun lichaam achter en konden met hun geestkracht toch te hulp komen in de vorm van engelen die de mensen in het vijfde stelsel bijstonden. Daarom kreeg de zwarte prins geen invloed op deze groep.

Heel langzaam begonnen de leden van het achtste in samenwerking met het twaalfde en het derde en zevende aan hun groei terug naar het grote rijk. Hoewel heel langzaam, lukte dit toch en de koning verheugde zich daarover. Ook de bewoners van het vijfde stelsel zelf werden langzaam meegevoerd naar

Jaap Hiddinga

boven en geleidelijk aan waren de eerste planeten, die het dichtst bij de grens met het grote rijk lagen, al gezuiverd. Het werd een lange weg van vallen en opstaan en leren. Leren om met het leven om te gaan dat beïnvloed werd door duistere krachten. Ook de vier personen uit ons verhaal, Aguar, Edris, Arantex en Necedia, ontkwamen daar niet aan. Gedurende de vele stoffelijke levens die werden geleid, maakte men veel fouten. Vele hartstochten, haatgevoelens, maar ook gevoelens van liefde werden uitgeleefd en er ontstond veel karma, dat ook weer opgelost moest worden.

Inmiddels was de koning zelf aangekomen op alle bewoonde planeten van het vijfde gebied in de gedaante van een menselijk wezen. Afhankelijk van de achtergrond en cultuur van de planeet werd dit menselijke wezen op verschillende manieren gezien. Ook de Aarde werd bezocht en naar aanleiding van deze bezoeken riep hij zijn ministers weer bijeen om een besluit te nemen. Hij had tijdens deze bezoeken vele dingen gezien. Vele dingen stemden hem vreugdevol, maar er waren ook nog vele verdrietige dingen. Hij sprak tot zijn ministers: 'Het vijfde gebied is gelukkig bezig aan zijn hereniging met het grote rijk, maar deze provincie is ernstig vervallen en vervuild. De krachten in het rijk zijn van dien aard dat het voor de mensen die het verst van mij verwijderd zijn, erg moeilijk wordt om terug te keren. Het kost de mensen van de overige provincies te veel energie om deze mensen ook te doen inzien welke weg zij bewandelen; dat betekent dat de hereniging nog lang zal worden uitgesteld. Ik zal daarom genadig zijn en de vijfde prins en zijn volk een nieuwe provincie geven met nieuwe planeten en huizen en sferen die nog helemaal schoon zijn. Het oude levenssysteem zal dan vernietigd worden en de mensen mogen zich verder ontwikkelen in dit nieuwe schone gebied.'

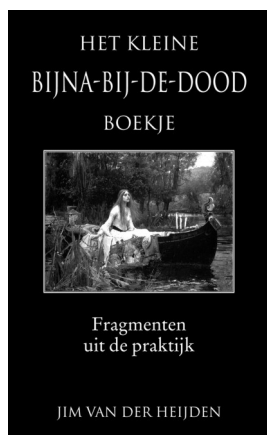
Misschien dat ook dit gebied weer vervangen zal moeten worden; ook dan zal ik genadig zijn en weer een nieuwe schepping geven. Ik zal dit net zolang doen totdat elke ziel die mij toebehoort weer bij mij terug is, zodat de twaalf provincies weer in volledige harmonie kunnen samenleven en -werken in mijn rijk.'

Dit besluit is nu circa tweeduizend aardse jaren geleden genomen en in die periode hebben vele zielen die op de grens staan om naar hun huis terug te keren, besloten om mee te helpen deze overgang te realiseren. Voor Aguar en Edris en Arantex en Necedia betekent dit in ieder geval het geluk dat zij na een enorme periode van afwezigheid weer naar hun huis mogen terugkeren en elkaar weer vinden in de liefde van hun zelf en hun schepper. Op den duur is dit bedoeld voor alle zielen die in deze periode op wat voor wijze dan ook een stuk van deze val hebben meegemaakt. Na deze overgang naar het nieuwe levenssysteem, dat al gereed ligt om te worden overgenomen door de bewoners van de oude provincie, is het voor de bewoners van het achtste gebied die gevangen raakten in het vijfde gebied al voorbij. Ook voor veel anderen die op individueel niveau hard gewerkt hebben aan zichzelf en hun omgeving. Zij zullen niet langer in de stof terug hoeven verkeren, tenzij ze daar zelf voor kiezen. En zij zullen de taak overnemen van degenen die nu deze taak vanuit het twaalfde stelsel uitvoeren. Net zolang totdat het vijfde gebied weer teruggekeerd is naar het grote rijk. Zo zal het zijn.

De reis naar het licht. Ankh-Hermes 2009

* * *

Uitstekend boekje over de bijna-doodervaring

Jim van der Heijden:
Het Kleine Bijna-(bij)-de-Dood Boekje;
Fragmenten uit de praktijk.
Verhalen en meningen over echter dan
echte belevenissen
Uitgave Elmar, februari 2010,
ISBN 978 90390 1990 4. Prijs € 9,95.

Op één van de openingspagina's van dit boekje staat dat het is opgedragen "aan hen die terugkwamen, door-drongen van het bestaan van een echter dan echte andere wereld." Welnu, als er één boekje over de bijna-doodervaring (BDE) is dat ik van harte wil aanbevelen aan belangstellenden, dan is het wel deze zeer recente uit-

gave die werd geschreven door Jim van der Heijden – BDE'r en medewerker van Merkawah, stichting voor en door bijna-dood-ervarenders. Want wat is er zo bijzonder aan? De kern zit in de titel: het is een boekje van niet meer dan 80 pagina's, maar in dit beknopte verband zitten bijzonder veel feiten en inzichten verpakt. Hier is een wetenschappelijk geschoolde aan het woord, die de gegevenheden van de BDE op een rijtje zet en becommentarieert in klare taal en met kennis van zaken, zonder wijldlopgig te worden. Op zich is dat al voldoende, maar het boekje biedt een extra waarde in het gegeven dat de auteur zelf een zeer diepgaande BDE had meegemaakt tijdens een levensbedreigende ziekte. Deze combinatie: ervaringsdeskundigheid en wetenschappelijke deskundigheid, is een zeldzaamheid waarmee we ons slechts gelukkig kunnen prijzen.

Twee delen

Het boekje bestaat na een voorwoord uit twee delen. Het eerste deel behandelt de Praktijk met de volgende hoofdstukken: Ergens anders geweest, Van iedereen en alle tijden, Situatie en elementen, Verandering, Verwerking en hulp. Het tweede deel, Opvattingen, bevat de hoofdstukken Bijna-dooddoeners, Onderzoek, Bewustzijn, Werkelijkheid en Mensbeeld, en het boekje sluit met een Woord achteraf.

Het eerste hoofdstuk van Deel 1 bevat de verhalen, geheel of gedeeltelijk, van mensen die een BDE hebben ondergaan. Ook de auteur zelf heeft dus een diepgaande BDE gehad en daarvan verhaalt hij eveneens, maar wel als de hekkensluiter van twaalf andere verhalen die allemaal (met toestemming van de betrokkenen) zijn overgenomen uit *Terugkeer*, het kwartaaltijdschrift van Merkawah. Deze verhalen vertonen veel variatie waardoor de lezer een goede indruk krijgt van de vele vormen waarin de BDE zich kan voordoen. En dat is wel zo goed want inmiddels heeft zich bij het grote publiek het beeld postgevat dat een BDE alleen maar iets van doen heeft met "tunnels en licht". Door deze verhalen wordt duidelijk dat een BDE wel iets meer is dan die twee termen, tunnel en licht, doen vermoeden. In de daarop volgende hoofdstukken behandelt hij alle belangrijke aspecten van het fenomeen BDE, zodat de lezer een goed idee krijgt van wat de BDE is en wat die teweeg kan brengen. In wezen eenzelfde soort overzicht zoals die gegeven wordt door de Merkawahfolder, maar dan uitge-

breider en diepgaander. Op één extra gegeven moet wel gewezen worden. De auteur gaat uit van een beperkte definitie van de BDE, namelijk:

Met een bijna-doodervaring (BDE) wordt een ervaring bedoeld in een veranderde bewustzijnsstaat tijdens een reële levensbedreigende situatie.

Deze definitie is korter dan die gegeven in de Merkawahfolder, omdat daarin de BDE ook wordt gekoppeld aan *niét*-levensbedreigende situaties zoals diepe stress, diepe meditatie of zomaar spontaan optredend. Strikt genomen ben je dan niet aan de rand of zelfs over de grens van de dood geweest. De auteur maakt echter heel duidelijk dat bewustzijnservaringen als de drie zojuist genoemde absoluut niet minder indrukwekkend en levensveranderend kunnen zijn als de BDE als gevolg van een levensbedreigende situatie. Hij wijdt daar een vrij lange paragraaf aan die eindigt met: *"Het belang van de BDE-achtige ervaringen voor de bijna-doodervaring en omgekeerd is dat ze elkaar ondersteunen en elkanders plausibiliteit doen toenemen."*

De auteur blijkt verder een meester van de beeldspraak te zijn. Wat zou u zeggen van deze: *"De bijna-doodervaring is als onverwacht voor een gebouw staan en daar naar binnen struikelen, overweldigd worden door de imposante hal, zien wat er achter sommige deuren is die open staan, maar niet voorbij de receptie mogen en even later naar buiten gebonjourd worden."*

"Bijnadooddoeners"

In Deel 2 komt de theorie aan bod, onder de titel "Opvattingen". Zowel voor de BDE'rs als voor de geïnteresseerde buitenstaander is deze sectie uiterst nuttig. Voor de BDE'rs omdat die naar deze teksten kunnen verwijzen mochten ze in aanraking komen met lieden die ze overladden met kritische vragen. Voor de buitenstaanders omdat die in kort bestek een bevredigend antwoord kunnen vinden op hun mogelijk kritische stellingname. Het fijne van dit boekje is dat Jim van der Heijden heikele kwesties van een mooi kort antwoord voorziet, waar nauwelijks een speld tussen te krijgen is. Die kwesties, en hun "verklaringen" welke veelal worden aangevoerd door skeptici, worden door de auteur schitterend omschreven met de term *"Bijnadooddoeners"* ... en waarom? *"Het zijn geen pogingen om de BDE te verklaren, maar manieren om ervan af te komen."* Waarvan akte! Zo zegt hij over het eeuwig terugkerende argument:

Zuurstofgebrek en CO2-vergiftiging — *Gebrek aan zuurstof (hypoxia) of teveel aan kool-dioxide (CO2) zouden hallucinaties opwekken. Onderzoeken hebben geen van beide kunnen bevestigen. Proeven met kooldioxide wekten geen BDE-achtige verschijnselen op. De cardioloog Sabom mat zelfs een bovengemiddeld bloedzuurstofgehalte tijdens de reanimatie van een patiënt die een bijna-doodervaring had. Ook leidt zuurstoftekort tot een troebel bewustzijn en verlies aan herinnering wat haaks staat op de heldere beleving in de bijna-doodervaring en de uitstekende herinnering daaraan. Verder zagen we eerder dat tijdens diepe meditatie, waarbij zeer regelmatig wordt ademgehaald en van zuurstofgebrek geen sprake is, buiten het lichaam kan worden getreden.*

Helderder dan dit kan het haast niet.

Natuurlijk komt alsnog de vraag ter sprake wat het fenomeen BDE nu precies is, hoe je het dan wel zou kunnen verklaren. Het is heel duidelijk een bewustzijnsfenomeen. Maar dan loop je meteen op tegen de grote vraag wat bewustzijn eigenlijk wel is. En daarop, waarde lezer, is nog steeds geen antwoord gekomen. Niemand weet wat bewustzijn is. Zij die beweren dat het "slechts" een bijproduct van hersenactiviteit is, slaan de plank mis. Zij die trachten de BDE te verklaren aan de hand van de moderne fysica zitten misschien iets meer in de richting van het antwoord. Zij die zeggen dat bewustzijn een onafhankelijk werkende energie is die tijdelijk gebruik maakt van dat brein, hebben op grond van de BDE een tamelijk sterk punt, maar daarmee verklaar je nog steeds niet het wezen van het fenomeen. Het blijft gissen. En of we de ware aard van de BDE ooit zullen doorgronden is dus maar de vraag. De auteur sluit zijn boekje daarom als volgt af:

Alles komt voort uit het onvergankelijke bewustzijn dat de vergankelijke stof stuurt. De mens die zich dit inzicht eigen heeft gemaakt kent de barrières van star materialisme en dogmatische geloofsopvattingen niet of niet langer. Hij of zij be-

grijpt dat de stof ons de echte werkelijkheid niet kan laten zien. Het leren kennen van de werkelijkheid gaat langs de weg van het bewustzijn. De bijna-doodervaring is een bewustzijnsstaat die de ervarder in het voorportaal van de echte werkelijkheid brengt.

BDE-ers zeggen met recht dat het echter dan echt was wat werd ervaren. Zij mogen een luisterend oor en zo goed mogelijk begrijpen verwachten; aan het bed, in familie- en vriendenkring en aan de spreektafel. Als dit boekje daaraan bijdraagt dan heeft het zijn doel bereikt.

Naar de mening van uw recensent draagt dit prachtige boekje daar zeker aan bij. Zoals blijkt is het vooral bedoeld om met weinig woorden een breed publiek klip en klaar te informeren. Dé introductie voor iedereen die tegen het fenomeen aanloopt of er in geïnteresseerd is. Om daarna in lijviger boeken te duiken als *Eindeloos Bewustzijn* (door Pim van Lommel), *Onvergankelijk* (eveneens door Jim van der Heijden), etc.

* * *

(advertentie)

Diepzinnige reflecties

MINDER DOEN, MEER BEREIKEN

Marc Lesser
€ 19,90
ISBN 97890 202 03523

HET LEVENDE UNIVERSUM

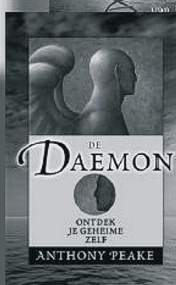
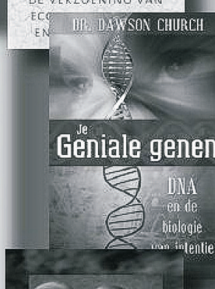
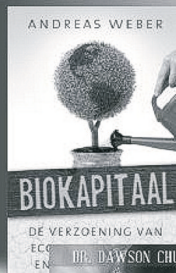
*Waar zijn we? Wie zijn we?
Waar gaan we naartoe?*
Voorwoord: Deepak Chopra
Duane Elgin
Ca. € 19,90
ISBN 97890 202 03783

AFSTEMMEN OP DE KOSMOS

*Elektromagnetisme en
spirituele evolutie*
Susan Joy Rennison
Ca. € 37,50
ISBN 97890 202 03561

MARC LESSER

MINDER
DOEN,
MEER
BEREIKEN

BIOKAPITAAL

*De verzoening van economie,
natuur en menselijkheid*
Andreas Weber
€ 19,90
ISBN 97890 202 03677

JE GENIALE GENEN

DNA en de biologie van intentie
Dr. Dawson Church
€ 29,90
ISBN 97890 202 03455

DE DAEMON

Ontdek je geheime zelf
Anthony Peake
Ca. € 37,50
ISBN 97890 202 03554

DE LEVENSDOPDRACHT VAN NIEUWETIJDSKINDEREN

Wie zijn ze en wat ze ons leren
Hans Stolp
Ca. € 14,90
ISBN 97890 202 04018

Uitgeverij Ankh-Hermes bv

T (0570) 678900 I www.ankh-hermes.nl E info@ankh-hermes.nl

Licht op boeken; Informatie over tijdloze boeken; Nog te verschijnen boeken

Aat (Lambert) de Kwant

Duane Elgin: Het levende universum. Waar zijn we? Wie zijn we? Waar gaan we naar toe? Voorwoord: Deepak Chopra, Ankh-Hermes 2010. Verschijnt in april.

De wetenschap ziet van oudsher het universum als een inerte massa en een lege ruimte. Duane Elgin brengt bewijzen vanuit de kosmologie, biologie en fysica samen en laat zien dat het universum niet dood is, maar levend. Hij onderzoekt op welke wijze deze visie in harmonie is met de belangrijkste spirituele tradities in de wereld en legt uit hoe deze visie ons zelfbeeld, onze plek in de kosmos en de evolutionaire weg van de mens verandert. Om uit de bestaande wereldcrisis te komen, is het belangrijk om samen te leven in plaats van elkaar en de aarde te exploiteren. Van het grootste belang is het om duurzaam en in harmonie met elkaar en met het levende universum te leven.

David Fontana: Na de dood. Wat kunnen we verwachten? Ankh-Hermes 2010. Verschijnt april

Psycholoog David Fontana doet al veertig jaar onderzoek naar de dood en wat we daarna kunnen verwachten. Zijn inzichten ontleent hij voornamelijk aan onderzoek, talrijke gesprekken met mediums en aan de bijna-doodervaringen van patiënten. Fontana concludeert dat er opmerkelijke overeenkomsten bestaan in de beschrijvingen van deze ervaringen. Verder heeft hij verrassende gelijkenissen gevonden tussen, aan de ene kant, bijna-doodervaringen, beschrijvingen van verschijningen en de herinneringen van mediums en, aan de andere kant, de spirituele tradities van culturen met een diepgeworteld geloof in reïncarnatie. Hij stelt dat inzicht in het leven na de dood van groot belang is voor een goede voorbereiding op deze onvermijdelijke volgende fase in ons bestaan.

Jacob Slavenburg, John van Schaik: Westerse esoterie en oosterse wijsheid. De esoterische traditie door de eeuwen heen. Ankh-Hermes 2010. Verschijnt in april

Al vanaf den beginne heeft men nagedacht over de zin van het bestaan en het goddelijke. Naast het pad van de rede en het pad van het geloof is er een derde weg: het pad van de gnosis. De drie paden zijn op vele manieren met elkaar verbonden. In dit boek worden die verbanden zichtbaar en zien we de samenhang tussen de verschillende onderwerpen, stromingen en personen, zoals het oude Egypte, kosmologie, Griekse filosofen, Hindoeïsme, Boeddhisme, Taoïsme, het mystieke Jodendom, Jezus van Nazareth, Bijbel, Nag Hammadi en apocriefen, gnosis en orthodoxie in het christendom, Mani en Mohammed, de Kelten, kerkvaders en concilies, mystiek, katharen, graallegenden, Hermes en de hermetische traditie, alchemie, kabbala, mystieke Islam, soefisme, rozenkruis, vrijmetselarij, theosofie, Rudolf Steiner, Gurdjieff, C.G. Jung en vele anderen. Een overzichtelijk handboek van de grote geestelijke stromingen der mensheid

Linda Howe: De Akasha-kronieken. Het archief van de ziel.

Ankh-Hermes 2010. Verschijnt in april

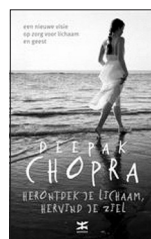
Het universum leeft en het heeft een geheugen. Dit energetisch archief bevat kosmische informatie en staat bekend als de Akashakronieken. Ooit waren de kronieken alleen toegankelijk voor spirituele meesters, maar nu zijn ze open voor iedereen. Linda Howe heeft een betrouwbare methode ontwikkeld waarmee je toegang kunt krijgen tot deze bron van wijsheid: het pad van het gebed. Door het niveau van bewustzijn te verhogen, opent dit gebed de deuren van het archief, waar de blauwdruk van je ziel op je wacht. Dit boek kan helpen om met vertrouwen de eigen kronieken te lezen – of die van iemand anders – en zo inspiratie te vinden voor de eigen spirituele weg. Aangezien de kronieken deel uitmaken van het bewustzijn, zijn ze overal en altijd beschikbaar.

Ervin Laszlo: De Akasha-ervaring. Wetenschap en het kosmisch geheugenveld. Met bijdragen van Jude Currian, Pim van Lommel, Swami Kriyananda, Alex Gray, Stanislav Grov, Edgar Mitchell, Lary Dossy, e.a

Mystici en wijzen hebben altijd volgehouden dat er een alles verbindend en alles verbindend kosmisch veld bestaat. Het vormt de oorsprong van onze werkelijkheid en is tevens een soort kosmisch geheugen, waarin alle gebeurtenissen worden 'opgeslagen' en waaruit informatie kan worden opgeroepen. Recente experimenten in de vacuüm-fysica hebben het bestaan van dit Akashaveld aangetoond. Het is een soort zee van fijnstoffelijke energie waaruit alles ontstaat: atomen en melkwegstelsels, sterren en planeten, levende wezens en zelfs bewustzijn. Dit nulpuntveld of Akashaveld is het universele en permanente geheugen van het universum. Niet alleen het kosmische verleden ligt erin besloten, het herbergt ook de aanzet tot wat nog komen gaat. In toegankelijke taal en in een heldere logica draagt Ervin Laszlo de wezenlijke onderdelen van dit concept aan. De lezer zal ervaren hoe talloze wetenschappelijke en kosmische puzzelstukjes op hun plaats vallen en hoe de kosmische samenhangen en de onderliggende eenheid manifest worden.

In deze uitgave geeft de bekende publicist en wetenschapper een wetenschappelijke onderzoeks-update van zijn boeken 'Kosmische visie' en 'Bezielde kosmos'. Hij bespreekt hierin talrijke onderzoeken die zijn 'integrale theorie van alles' en 'het geïnformeerde universum' ondersteunen en die de opmerkelijke samenhang laten zien van van microniveau (kwantummechanica), mesoniveau (postdarwinisme, bewustzijns onderzoek) en macroniveau (kosmologie). Kern en verklaring van de opmerkelijke samenhang hierin vormt het zogenaamde Akashaveld, geheugen en generator van alle kosmische verschijnselen. Laszlo beschrijft ook het proces van zijn vier decennia durend zoeken naar bewijzen hiervan. De belangrijke onderwerpen worden in grijs kader uitgelicht en apart verklaard.

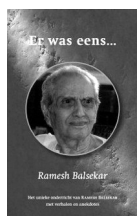
Reeds verschenen boeken

Deepak Chopra: Herontdek je lichaam, hervind je ziel. Servire 2009

Dit boek is een voortzetting van "op Leef-tijd". In Leef-tijd ging het met vooral om de geest-lichaamverbinding. In dit boek gaat het over de uitdagende visie dat ons lichaam een reflectie is van hoe we over onszelf denken. Dit houdt ook in dat we ons lichaam kunnen veranderen als we onze identificatie met ons oude zelfbeeld loslaten. Chopra stimuleert ons om een zielvolle verbinding aan te gaan met ons lichaam. Het lichaam niet te zien als uitsluitend hardware. Het lichaam kan weer beziel raken als wij het in vreugde verbinden met onze diepste verlangens en levenszin.

Jezelf Genezen Tijdens een persconferentie zei Chopra in antwoord op de vraag of iemand zichzelf kan genezen: "Dat hangt af van jouw definitie van genezen. Mijn eigen definitie is: het ultieme genezen is om voorbij je lijden te gaan. Je kunt dood gaan en toch genezen zijn, als je niet bang bent voor de dood en je jezelf overgeeft aan het mysterie van je bestaan. Theoretisch gezien kun je fysiek je lichaam genezen, maar het is niet simpel, omdat ons leven een complexe combinatie is van alles wat dat beïnvloedt: van ons denken tot onze relaties, van ons gedrag tot onze sociale omgeving en meer. Dus om te zeggen dat jezelf kunt genezen door alleen daaraan te denken, of door te mediteren, of door je dieet te wijzigen, dat is weer niet waar. Het gaat erom dat je een staat van bewustzijn kan bereiken, waarbij je genezen bent wat de uitkomst ook is.

Ramesh S. Balkasar: Er was eens... ⁽¹⁾ Het unieke onderricht van Ramesh S. Balkasar met verhalen en anekdotes. Samsara 2003

Hoewel dit juweeltje al verscheen in 2003, wil ik graag nog eens de aandacht vestigen op dit bijzonder boek.

Ramesh Balsekar, gepensioneerd bankdirecteur, golfer en huisvader voldoet niet bepaald aan het stereotype beeld dat je van een Indiase goeroe hebt. Maar

juist door zijn achtergrond, zijn universitaire opleiding in Engeland en niet te vergeten zijn inzicht, is Ramesh de uitgelezen man om de kloof tussen het oosterse en het westerse denken te overbruggen. Net zoals trouwens Sri Easwaran,⁽²⁾

Dit boek bevat zijn meest gebruikte 'wijsheidsverhalen' uit verschillende tradities zoals het taoïsme, zen, soefisme, boeddhisme en hindoeïsme. Zoals Ramesh het zelf zei: 'Voor een ieder met belangstelling voor dit onderwerp is dit het meest nuttige vermaak in de stad.' Een kostelijk voorbeeld uit Er was eens:

Ramesh zegt: 'We hebben het idee, een mentaal beeld, dat God altijd genadig is. De mens schept eerst zijn God en dan bidt hij tot hem. Vervolgens verwacht hij dat God niet alleen zijn gebeden verhoort, maar dat ze precies zo verhoord worden als hij wil.'

Er is een verhaal over een man die boven op een berg rondliep. Hij gleed uit, viel en wist zich nog net aan de rand van de afgrond vast te houden. Zo hing hij daar. Dus riep hij naar de hemel: 'Is er iemand daarboven?' Er kwam geen antwoord. Daarna sloeg hij echt aan het bidden.

'Is daarboven iemand die mij kan helpen, alstublieft?' Toen klonk er wel een antwoord: 'Ja, ik zal je helpen, maar je moet precies doen wat ik je zeg. 'De man zei: 'Ja, ja. Ik zal alles doen wat U zegt.'

De stem zei: 'Loslaten.' Er viel een stilte. Een seconde. En nog een. Toen vroeg de man: 'Is er nog iemand anders daarboven?'

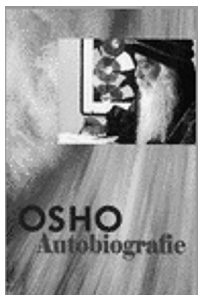
Jan Geurtz: Verslaafd aan liefde.
De weg naar zelfacceptatie en geluk in relaties.
Ambo/Anthos 2009

Jan Geurtz toont hierin aan dat onze zoektocht naar liefde en erkenning voortkomt uit een fundamentele zelf-afwijzing. Die proberen we te compenseren door waardering van anderen, en vooral door een succesvolle liefdesrelatie. Maar dat werkt averechts: het versterkt juist die fundamentele onzekerheid en afhankelijkheid. Zo ontstaat er een verslaving aan liefde en erkenning, en aan de veiligheid van een relatie. De meeste liefdesrelaties lopen daardoor na een tijdje op de klippen, of – misschien nog erger – verzanden in een gezapig samenzijn zonder veel ruimte voor groei en geluk.

Met humor en praktische voorbeelden wordt een uitweg getoond uit deze vicieuze cirkel. Eenmaal ontdaan van zelf-afwijzing blijken al onze pijnlijke emoties en diepe verlangens naar liefde en seks niet langer een obstakel, maar juist de toegangspoort naar een staat van zijn die volledig vrij is van beknelling en afhankelijkheid, en die – met of zonder relatie – vervuld is van liefde en helderheid.

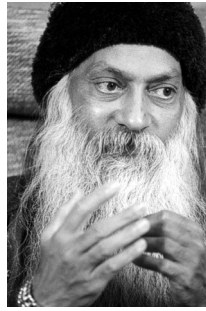
Dit boek gaat over liefde en lijden en gelukkig niet alleen over verliefdheid. Het gaat eerder meer over de ware en diepere laag van onze geest die wij zo vaak niet herkennen. Daarom hebben wij een onjuiste kijk op het verschijnsel liefde. Ellende ligt aan onszelf en wel door de manier waarop wij reageren op onze eigen gedachten en emoties. Dit confronterende boek leert ons veel nieuws over onze geest. Door eigen ellende en ervaring ontdekte de schrijver, een orthopedagoog hoe hij zijn eigen narigheid schiep door zijn wijze om het geluk na te streven. Doorspekt met veel boeddhistische wijsheden (bepalend voor de sfeer van het boek) vertelt hij dat wij gevangen zitten in het spel van hoop en vrees. Je leeft binnen de veilige paden om afwijzing te voorkomen en waardering te verkrijgen. Ontdek daarom eens deze mechanismen, want de kern van ons zelfbeeld is zelfafwijzing. We komen uit bij de ideale spirituele liefdesrelatie waarin twee onafhankelijke mensen samensmelten. Een boek voor lezers die spiritualiteit nastreven en het oosterse denken eigen is.

Boeken van en over Osho

Osho autobiografie. Osho Publikaties 2006

In zijn eigen woorden vertelt Osho hier over zijn rebelse leven en zijn werk. Wat waren de wortels van deze onafhankelijke geest, die deze meest bekende en provocerende leraar-mysticus van de 20^e eeuw dreef; waarom noemde men hem 'de seksgoeroe', wat was de visie achter de 93 Rolls-Royces? Neem dit citaat: "Net een paar dagen geleden heb ik mijn secretaresse Laxmi gezegd de duurste auto te kopen die in het land te krijgen is. Een goed ding aan Laxmi is, dat ze nooit vraagt waarom. Ze kocht hem. Het werkte –

het was een truc. Laxmi had bij banken aangeklopt om geld te krijgen voor de nieuwe commune. We hebben veel geld nodig, wel zo'n miljoen. Wie gaat me zoveel geld lenen? Op de dag dat ze de auto kocht, begonnen de banken, toen ze zagen dat we geld hebben, naar haar kantoor te komen met het aanbod: 'Neem zoveel geld als u wilt.'

Samengesteld uit meer dan 5000 uur op de band vastgelegde lezingen, treft men hier de eigen visie op de thema's die in de internationale media zo veel vragen oproepen. Het omvat het verhaal van zijn jeugd, van zijn schooljaren, van zijn carrière als filosofieprofessor, en van de jaren als rondreizend spiritueel leraar.

'Ja, ik ben het begin van iets nieuws, maar niet het begin van een nieuwe godsdienst. Ik ben het begin van een nieuw soort religiositeit die geen nadere bepalingen, geen grenzen kent, die alleen spirituele vrijheid kent, stilte van je wezen, groei van je mogelijkheden, en ten slotte de ervaring van goddelijkheid in jezelf – niet van een God buiten je, maar van een goddelijkheid die overvloedig vanuit je binnenste stroomt.'

Osho Mosterdzaad. Over de mysticus Jezus volgens het Thomas-evangelie. Osho Publikaties 1996

In 1945 heeft werd in een grot in de Sinaï het evangelie van Thomas gevonden. Interessant om te lezen. Bekend en toch anders dan de Bijbel. En natuurlijk anders omdat Osho dingen heel anders uitlegt dan de gemiddelde dominee of voorganger. Osho heeft hiermee recht gedaan aan de woorden van Jezus; er zijn heel wat commentaren van hem op het werk van Jezus. Maar toen hij ook met kritische noten kwam over de uitspraken van Jezus, werd hem dat niet in dank afgenomen. Osho heeft daarop zelf natuurlijk het meest adequate antwoord gegeven. Hij zegt: "Ik heb meer woorden aan Jezus gewijd dan iemand anders ter wereld en daaruit blijkt dat ik van de man houd. Als ik hem niet lief had, zou ik hem wel buiten beschouwing laten."

Een citaat: Mosterdzaad is klein; het is vrijwel het kleinste wat er is. Met het Koninkrijk der hemelen wordt God bedoeld, het goddelijke. God is nog kleiner, hij is onzichtbaar. Hoe moet je Hem dan aanduiden? Daarvoor neem je datgene dat ook heel klein is, maar dat nog wel voor het oog zichtbaar is en dan kom je bij Mosterdzaad. Dat wat onzichtbaar is, kun je moeilijk begrijpen. Maar dat wat zich op de grens bevindt, Mosterdzaad, maakt het een beetje inzichtelijk.

Mosterdzaad is het kleinste zichtbare en het heeft daarnaast ook een mysterieuze eigenschap en die is als volgt. Er ligt een paradox in verscholen. Het Mosterdzaad zelf is vrijwel het kleinste wat er is, maar de plant die eruit groeit, is de grootste van alle planten.

God is het onzichtbare en het universum het meest zichtbare; het universum is de boom, de plant en God is het zaad. God is wat niet gemanifesteerd is en het universum is het gemanifesteerde. Het is een mysterie.

Noten

(1) Nisargadatta Maharaj (1897-1981) stond in India wijs en zijn bekend als een 'verlichte meester'. Zijn wijsheid en inzicht hebben velen diepgaand geraakt. De kern was gelegen in het aloude inzicht dat het wezenlijke in de mens en het goddelijke in de kosmos een zijn (atman=brahman). De mens is dat door onwetendheid vergeten en moet tot inzicht komen. Nisargadatta verstond de kunst dit mensen te geven. De auteur was iemand die geraakt werd. Hij besloot na de ontmoeting met Nisargadatta om diens leer en praxis wereldwijd bekend te maken en te propageren. Balsekar kan dit doen in geleerde betogen, maar ook op eenvoudige manieren. Dat blijkt uit dit boek. Hierin vertelt hij verhalen, spreekt over zijn ontmoetingen met Nisargadatta, haalt voorbeelden aan uit de hindoe-traditie en geeft spreken weer. In dit alles komen alle belangrijke spirituele thema's aan de orde. Een leuk en instructief boekje.

(2) Sri Easwaran wees er vaak op dat alle grote religies en wereldbeschouwingen een mystieke richting hebben met exact dezelfde boodschap. In zijn boeken laat hij mystici uit al deze stromingen aan het woord. Ze zeggen hetzelfde. Van zijn hand verscheen ook De Bhagavad Gita voor het dagelijks leven en een boek over Gandhi. Beide uitgegeven door Ankh-Hermes

* * *